

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Kortlægning af sene skoledage i 2021

—

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning og sammenfatning	Side 3
2.	Sene skoledage i indskolingen	Side 8
3.	Sene skoledage på mellemtrinnet	Side 13
4.	Sene skoledage i udskolingen	Side 18
5.	Udviklingen i sene skoledage fra 2019 til 2021	Side 23
6.	Skolernes anvendelse af muligheder for at afkorte skoledagens længde	Side 30
6.a	Anvendelse af udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/2022	Side 32
6.b	Anvendelse af folkeskolelovens § 16 b	Side 36
6.c	Anvendelse af folkeskolelovens § 16 d	Side 44
7.	Skolebestyrelsens involvering i skolernes skemaer	Side 49
8.	Prioritering af midler til kvalitetsløft af understøttende undervisning	Side 52
9.	Metode og repræsentativitet	Side 55

1. Indledning og sammenfatning

Indledning

Med folkeskolereformen fik elever på alle klassetrin en længere og mere varieret skoledag med øget undervisningstid samt nye og mere varierede undervisningsformer. Den længere skoledag giver plads til nye elementer, der skal styrke elevernes læring og trivsel.

Regler for minimumstal af undervisningstimer

Med indførelsen af de længere og mere varierede skoledage skete der ændringer i antallet af vejledende undervisningstimer for størstedelen af folkeskolens fag, og eleverne skulle sikres et minimum af undervisningstimer. Regler for minimumstal omfatter undervisningstimer i fagene dansk, matematik og historie, samt regler om mindste varighed af undervisningstiden. Undervisningstidens samlede varighed er henholdsvis 1.110 timer i indskoling, 1.320 timer på mellemtrinnet, og 1.400 timer i udskoling.

Regler for tilrettelæggelse af skoledagen

Undervisningstidens samlede varighed består af den fagopdelte undervisning, den understøttende undervisning og pauser. Inden for denne ramme er det op til skolerne og kommunerne at beslutte, hvordan undervisningen skal tilrettelægges, herunder hvor mange og hvor lange skoledage eleverne skal have. Undervisningen bør dog foregå på hverdage mellem cirka kl. 8.00 og 16.00, undtagen i forbindelse med særlige arrangementer.

Ved folkeskolereformens implementering var det som udgangspunkt intentionen, at skoledagene ikke skulle vare til senere end kl. 14.00 i indskoling, 14.30 for mellemtrinnet og 15.00 i udskoling.

Muligheder for at afkorte skoledagens længde

Folkeskolelovens §§ 16 b og 16 d giver blandt andet hjemmel til at afkorte skoledagens længde med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen eller særlige talent- og turboforløb.

I skoleåret 2021/2022 er det muligt at konvertere hele den understøttende undervisning til andre aktiviteter, der indebærer et tilsvarende personaleforbrug for skolen i undervisningen. Denne udvidede frihedsgrad i skoleåret 2021/2022 er indført i kølvandet på skolenedlukninger i forbindelse med Covid-19-pandemien.

Frihedsgraden blev indført på baggrund af en politisk aftale fra 2021 om udvidede frihedsgrader til håndtering af faglige udfordringer som følge af Covid-19.

Frihedsgraden fremgår af bekendtgørelse nr. 1350 fra 22. juni 2021 om *håndtering af faglige udfordringer hos elever i folkeskolen i forbindelse med foranstaltninger mod covid-19 i skoleåret 2021/22.*

Om denne undersøgelse

Denne rapport præsenterer resultaterne fra den årlige kortlægning af sene skoledage i 1.-9. klasse blandt landets folkeskoler. Kortlægningen har tidligere haft titlen "Kortlægning af skoledagens længde". Titlen er ændret i år til "Kortlægning af sene skoledage", da det er mere præcist i forhold til undersøgelsens indhold. Ligesom de forrige års undersøgelser, måler undersøgelsen hvornår eleverne senest har fri i uge 35.

Hvordan opgøres sene skoledage i denne undersøgelse?

Undersøgelsen kortlægger udbredelse af og årsager til, at skoledagene er længere end henholdsvis kl. 14.00 i indskolingen, 14.30 for mellemtrinnet og 15.00 i udskolingen på nogle af landets skoler. Kortlægningen omfatter alene den almindelige skemalagte undervisning i uge 35 i skoleåret 2021/22.

Dertil afdækker denne undersøgelse skolernes brug af mulighederne for at afkorte skoledagens længde på et eller flere klassetrin. I skoleåret 2021/2022 kan dette enten gøres ved at benytte folkeskolelovens §§ 16 b og 16 d eller ved at benytte de udvidede frihedsgrader, jf. side 4.

Undersøgelsens datagrundlag

Resultaterne er baseret på spørgeskemabesvarelser fra 840 skoler (72 procent af landets folkeskoler). Undersøgelsen er geografisk repræsentativ, og der indgår besvarelser fra alle landets kommuner. Data er indsamlet af Styrelsen for It og Læring, og afrapporteringen er udarbejdet i et samarbejde mellem Styrelsen for It og Læring og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Sammenfatning

Kortlægningens centrale resultater

Skolernes skemaer i uge 35

Andelen af skoler med sene skoledage er faldet på mellemtrinnet og i udskoling. Det største fald ses på mellemtrinnet (11-15 procentpoint) fra 2020 til 2021.

10-12 procent af skolerne har klasser i **indskoling** (1.-3. klasse) med undervisning efter kl. 14.00 mindst én dag i uge 35. I 2020 var det 11-14 procent i uge 43.

53-64 procent af skolerne har klasser på **mellemtrinnet** (4.-6. klasse) med undervisning efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35. I 2020 var det 68-75 procent i uge 43.

38-40 procent af skolerne har klasser i **udskoling** (7.-9. klasse) med undervisning efter kl. 15.00 mindst én dag i uge 35. I 2020 var det 45-47 procent i uge 43.

De **hyppigste årsager** til, at eleverne får sent fri, er følgende:

- **Indskoling:** Eleverne møder senere end kl. 08.00 og skemaerne tager højde for transport.
- **Mellemtrinnet:** Fleksibelt skoleskema, hvor eleverne kompenseres med kortere skoledage på andre tidspunkter, samt skematekniske årsager.
- **Udskoling:** Fleksibelt skoleskema, hvor eleverne kompenseres med kortere skoledage på andre tidspunkter, samt skematekniske årsager.

Anvendelse af udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/2022

30 procent af skolerne har **anvendt de udvidede frihedsgrader** til at afkorte skoledagens længde. Heriblandt har størstedelen af skolerne afkortet skoledagen på mellemtrinnet og i udskoling, mens godt halvdelen har afkortet skoledagen i indskoling.

Anvendelse af folkeskolelovens § 16 b

54 procent af skolerne har benyttet muligheden i folkeskolelovens **§ 16 b** til at afkorte skoledagens længde på ét eller flere klassetrin i indskoling i skoleåret 2021/22. Andelen af skoler, som bruger § 16 b til at afkorte skoledagens længde, er dermed faldet betydeligt siden 2020, hvor 65 procent af skolerne anvendte § 16 b.

Blandt de skoler, der *ikke* har benyttet sig af folkeskolelovens § 16 b til at afkorte skoledagen i indskoling, svarer **cirka hver fjerde skole**, at de **i stedet har benyttet de udvidede frihedsgrader** til at afkorte skoledagens længde.

Anvendelse af folkeskolelovens § 16 d

54 procent af skolerne benytter muligheden i folkeskolelovens **§ 16 d** til at afkorte skoledagens længde på ét eller flere klassetrin på mellemtrinnet og i udskoling i skoleåret 2021/22.

Ligesom for § 16 b, er der sket et fald i andelen af skoler, der har benyttet § 16 d sammenlignet med tidligere år (fx benyttede 79 procent af skolerne § 16 d i 2020). Faldet kan skyldes, at skolerne i stedet har anvendt mulighederne i indeværende skoleår for at afkorte skoledagen ved hjælp af de udvidede frihedsgrader. Det er skolerne dog ikke blevet spurgt om.

Sammenfatning

Kortlægningens centrale resultater

Skolebestyrelsens involvering i skolernes skemaer

Siden 2017 har skolelederen skullet forelægge det kommende års skemaer for skolebestyrelsen med henblik på, at skolebestyrelsen kan afgive en udtalelse herom (jf. folkeskolelovens § 45, stk. 4).

80 procent af skolerne angiver, at skolebestyrelsen har været inddraget i udformningen af skoleskemaerne for skoleåret 2021/22 i enten meget stort omfang, stort omfang eller i mindre omfang. Det er samme niveau som i 2020 (79 procent).

Prioritering af midler til kvalitetsløft af understøttende undervisning

Med den politiske aftale fra januar 2019 om justeringer af folkeskolen er der tilført nye midler til et kvalitetsløft af den understøttende undervisning. 96 procent af skolerne svarer i skoleåret 2021/22, at de har fået tilført midler til kvalitetsløft. Til sammenligning svarede 90 procent af skolerne det samme i skoleåret 2020/21.

Midlerne til kvalitetsløft kan anvendes til et eller flere tiltag på skolerne. Blandt de skoler, der har fået tilført midler til kvalitetsløft, angiver størstedelen (87 procent) i 2021, at midlerne er blevet brugt til to-voksenundervisning, hvilket er 12 procentpoint højere end i år 2020. 55 procent af skolerne angiver, at de har brugt midlerne til holddannelse, og 37 procent har brugt midlerne til undervisning, der er tilpasset de enkelte elevers faglige udvikling.

2. Sene skoledage i indskolingen

FÅ SKOLER HAR INDSKOLINGSKLASSER MED TIMER EFTER KL. 14

Typisk slutter de skemalagte timer senest kl. 14.30

Omtrent 10-12 procent af skolerne har mindst én klasse per klassetrin i indskolingen, som har undervisning efter kl. 14.00 mindst én dag i uge 35, jf. tabel 1.

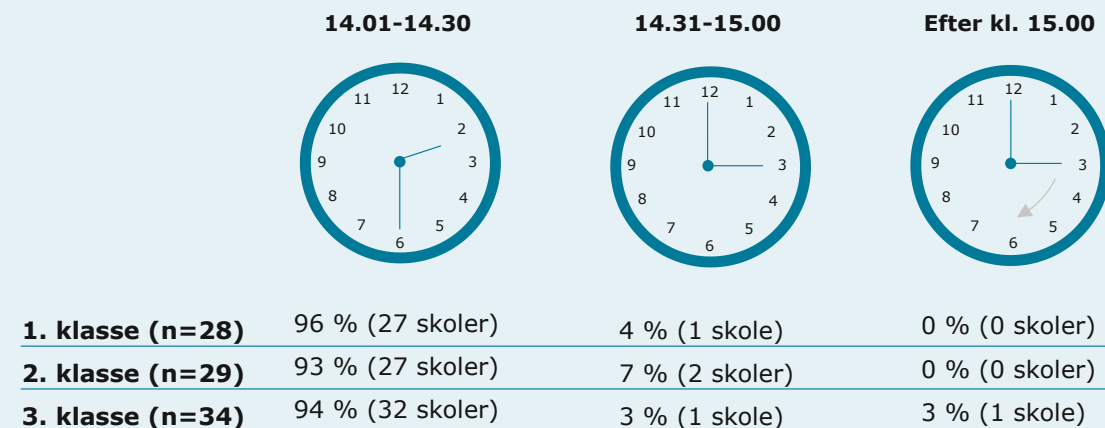
Tabel 1 viser hvor mange skoler, der har mindst én klasse, som har timer efter kl. 14.00 mindst én dag fordelt på de enkelte klassetrin. Det vil sige, at hvis en skole angiver, at én 1. klasse har timer efter kl. 14.00 mindst én dag i uge 35, så er det ikke ensbetydende med, at det gælder for alle 1. klasser på den pågældende skole.

Tabel 1. Andel skoler med mindst én klasse med timer efter kl. 14 mindst én dag fordelt på klassetrin

Klassetrin	Skoler med klasse(r) med timer efter kl. 14	Antal skoler i alt
1. klasse	10 % (86 skoler)	822 skoler
2. klasse	11 % (90 skoler)	821 skoler
3. klasse	12 % (99 skoler)	820 skoler

Figur 1 viser, hvornår de seneste skemalagte timer slutter på et tilfældigt udsnit af de skoler, som har angivet, at de har timer efter kl. 14.00 i indskolingen. Blandt de få skoler, som indgår i figuren, angiver størstedelen af skolerne (93-96 procent), at de fleste af de skemalagte timer senest slutter mellem kl. 14.01-14.30.

Figur 1. Sluttidspunkt for seneste skemalagte timer på et udsnit af skoler, som har timer efter kl. 14.00

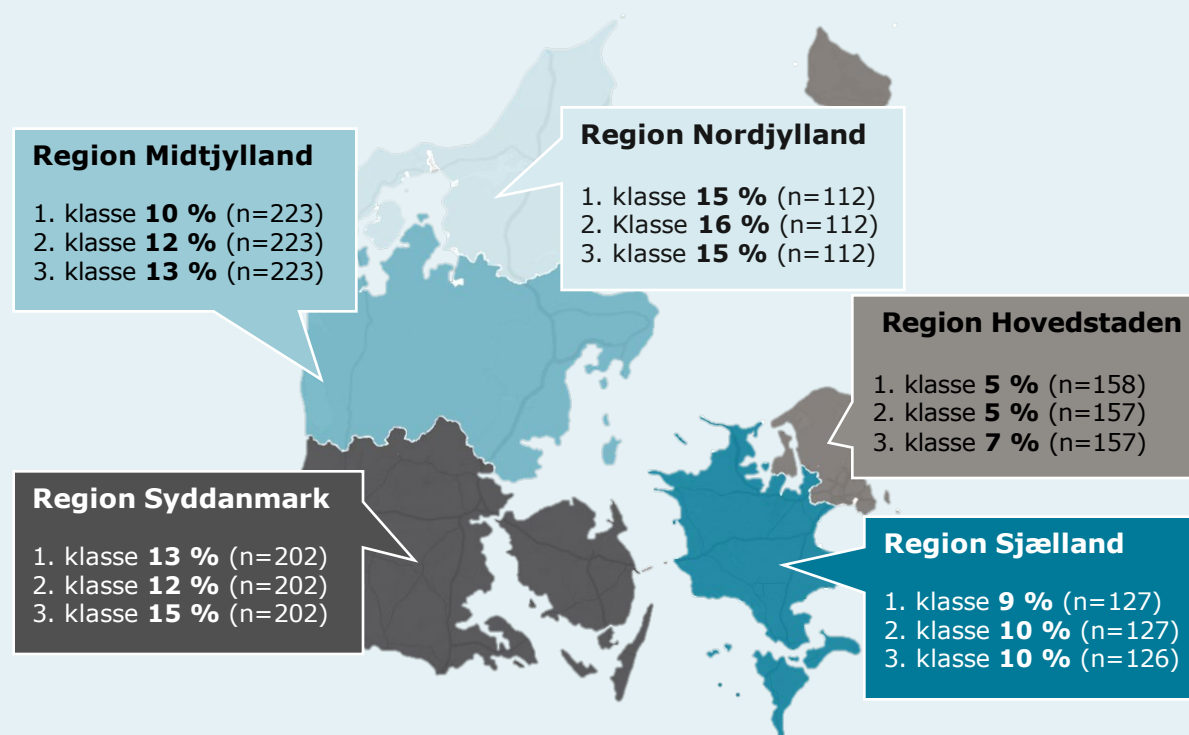
Note: I figur 1 indgår kun skoler, der har svaret, at de har mindst én klasse med timer efter kl. 14.00. Derudover svarer skolerne kun på uddybende spørgsmål om skoledagens længde på ét tilfældigt udvalgt klassetrin i henholdsvis indskolingen, på mellemtrinnet og i udskolingen. Derfor er n i figur 1 betydeligt mindre end antallet af skoler, som indgår i tabel 1.

REGION NORDJYLLAND HAR DEN STØRSTE ANDEL SKOLER MED UNDERVISNING EFTER KL. 14 I INDSKOLINGEN

Kortlægningen viser, at der er mindre regionale forskelle, hvad angår sene skoledage i indskolingen.

Figur 2 viser, at der er en tendens til, at Region Nordjylland har den største andel af skoler med klasser i indskolingen, der har undervisning efter kl. 14.00 (15-16 procent), hvorimod Region Hovedstaden har den mindste andel af skoler, der har klasser med undervisningsdage, som slutter efter kl. 14.00 (5-7 procent).

Figur 2. Skoler med klasser i indskolingen, der har timer efter kl. 14 fordelt på regioner

MINDRE SKOLER HAR OFTERE UNDERVISNING EFTER KL. 14 I INDSKOLINGEN END STØRRE SKOLER

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Når sene skoledage opgøres på tværs af skolestørrelser, er der en tendens til, at de større skoler (med 20 eller flere klasser på hele skolen) i lavere grad har klasser med dage, som slutter efter kl. 14.00, sammenlignet med de mindre skoler, jf. **figur 3**.

Figur 3. Andel af skoler, der har klasser i indskolingen, som slutter efter kl. 14 fordelt på skolestørrelse (2021)

Skoler med 1-9 klasser

- 1. klasse **11 %** (n=206)
- 2. klasse **12 %** (n=205)
- 3. klasse **14 %** (n=203)

Skoler med 10-19 klasser

- 1. klasse **14 %** (n=275)
- 2. klasse **15 %** (n=275)
- 3. klasse **15 %** (n=275)

Skoler med 20-29 klasser

- 1. klasse **8 %** (n=257)
- 2. klasse **7 %** (n=257)
- 3. klasse **9 %** (n=258)

Skoler med over 30 klasser

- 1. klasse **5 %** (n=84)
- 2. klasse **7 %** (n=84)
- 3. klasse **7 %** (n=84)

Note: Respondenterne svarer i spørgeskemaet på, hvor mange klasser deres skole har på hvert klassetrin. Dette er udgangspunktet for opgørelserne af skolestørrelse.

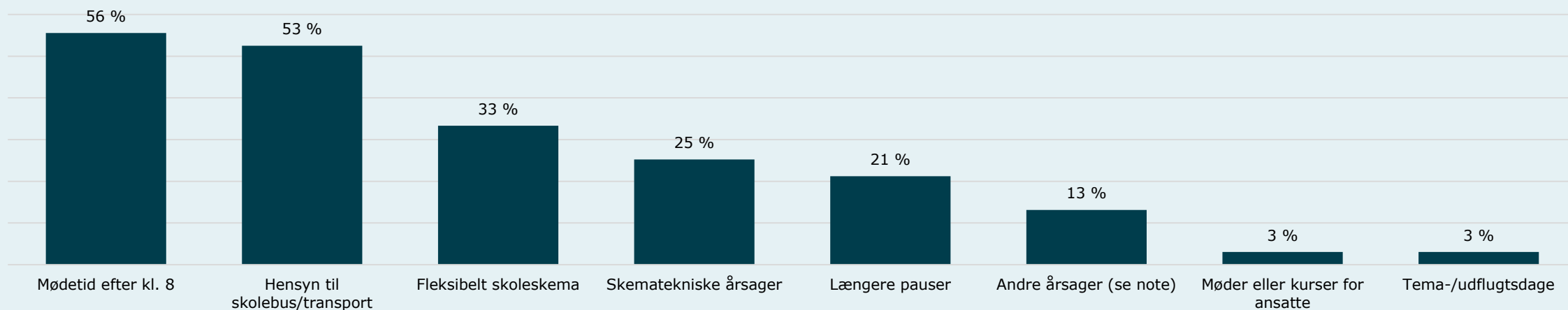
UNDERVISNING EFTER KL. 14 I INDSKOLINGEN SKYLDES OFTE, AT ELEVERNE MØDER SENERE END KL. 8

Der kan være forskellige årsager til, at skolerne har klasser i indskolingen, som har undervisning efter kl. 14. Som led i kortlægningen af sene skoledage er de skoler, der har angivet, at de har klasser i indskolingen med timer efter kl. 14, blevet bedt om at angive årsagerne hertil. Skolerne har kunnet angive mere end én årsag.

De hyppigste årsager til, at undervisningen slutter efter kl. 14, er ifølge skolerne, at eleverne møder senere end kl. 8 (56 procent), og at skemaerne skal tage højde for skolebus/transport (53 procent af skolerne), jf. **figur 4**.

En tredjedel af skolerne (33 procent) angiver fleksibelt skoleskema som årsag til undervisning efter kl. 14. Det fleksible skoleskema betyder, at eleverne kompenseres med kortere skoledage på andre dage, uger eller måneder i løbet af skoleåret.

Figur 4. Årsager til, at nogle klasser i indskolingen har timer efter kl. 14.00 (mulighed for flere svar)

3. Sene skoledage på **mellemtrinnet**

HALVDELEN AF SKOLERNE HAR KLASSER MED TIMER EFTER KL. 14.30 PÅ MELLEMLTRINNET

Typisk slutter de skemalagte timer senest kl. 15.00

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Cirka halvdelen af skolerne (53 procent) angiver, at mindst én af deres 4. klasser har skemalagte timer efter kl. 14.30 i uge 35, mens det tilsvarende gælder for 63 procent og 64 procent af skolerne for 5. og 6. klassetrin.

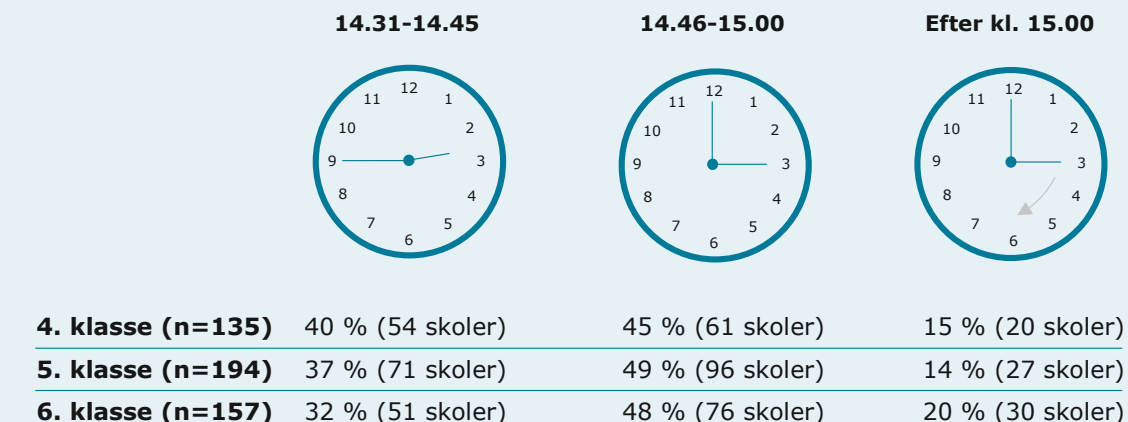
Tabel 2 viser hvor mange skoler, der har mindst én klasse, som har timer efter kl. 14.30 mindst én dag fordelt på de enkelte klassetrin. Det vil sige, at hvis en skole angiver, at én 6. klasse har timer efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35, så er det ikke ensbetydende med, at det gælder for alle 6. klasser på den pågældende skole.

Tabel 2. Andel skoler med mindst én klasse med timer efter kl. 14.30 mindst én dag fordelt på klassetrin

Klassetrin	Skoler med klasse(r) med timer efter kl. 14.30	Antal skoler i alt
4. klasse	53 % (431 skoler)	819 skoler
5. klasse	63 % (517 skoler)	820 skoler
6. klasse	64 % (528 skoler)	821 skoler

Figur 5 viser, hvornår de seneste skemalagte timer slutter på et tilfældigt udsnit af de skoler, som har angivet, at de har timer efter kl. 14.30 på mellemtrinnet. Det er mest hyppigt, at de skemalagte timer slutter senest kl. 15. De adspurgte skoler angiver kun sjældent, at de seneste skemalagte timer slutter efter kl. 15.00.

Figur 5. Sluttidspunkt for seneste skemalagte timer på et udsnit af skoler, der har angivet, at nogle klasser på mellemtrinnet har timer efter kl. 14.30

Note: I figur 5 indgår kun skoler, der har svaret, at de har mindst én klasse med timer efter kl. 14.30. Derudover svarer skolerne kun på uddybende spørgsmål om skoledagens længde på ét tilfældigt udvalgt klassetrin i henholdsvis indskoling, på mellemtrinnet og i udskoling. Derfor er n i figur 5 betydeligt mindre end antallet af skoler, som indgår i tabel 2.

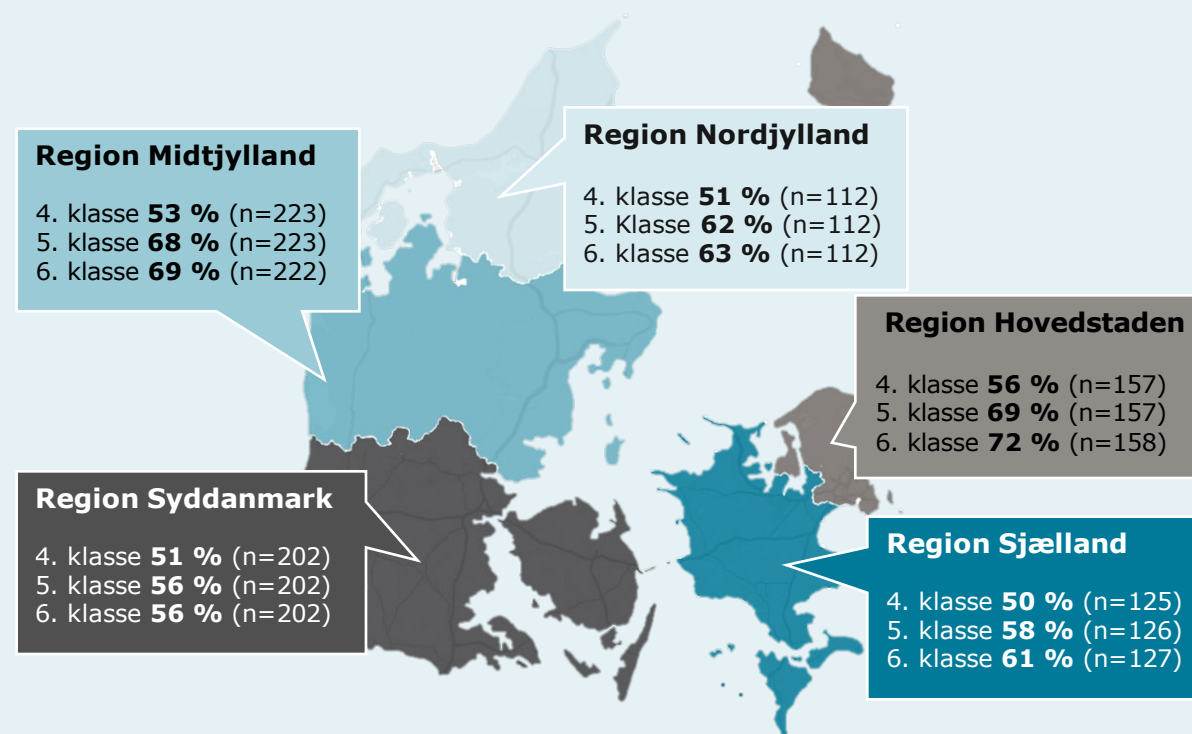
REGION HOVEDSTADEN OG REGION MIDTJYLLAND HAR FLEST SKOLER MED TIMER EFTER KL. 14.30 PÅ MELLEMTTRINNET

Kortlægningen viser, at der er mindre regionale forskelle, hvad angår sene skoledage på mellemtrinnet.

Som **figur 6** viser, er der en tendens til, at klasser på mellemtrinnet på skoler i Region Hovedstaden og Region Midtjylland i højere grad har timer efter kl. 14.30 sammenlignet med de øvrige regioner.

En tendens der går på tværs af alle regioner er, at 4. klassesettrin har færre undervisningstimer efter kl. 14.30 sammenlignet med 5. og 6. klassesettrin.

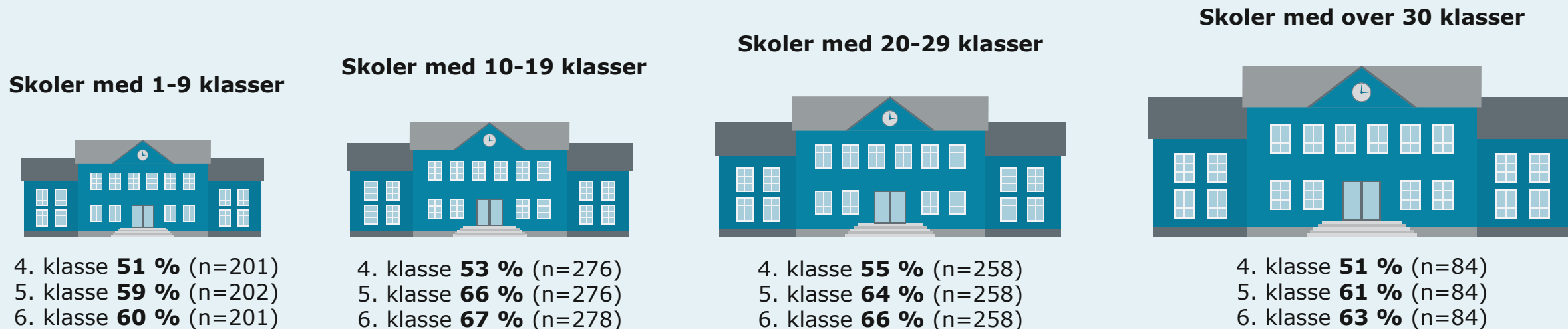
Figur 6. Skoler med klasser på mellemtrinnet, der har timer efter kl. 14.30 fordelt på regioner

INGEN VÆSENTLIGE FORSKELLE I SKOLEDAGENS LÆNGDE PÅ MELLEMTTRINNET PÅ TVÆRS AF SMÅ OG STORE SKOLER

Når skolerne opdeles efter skolestørrelse, er der ikke væsentlige forskelle i, hvorvidt skolerne har klasser med dage, hvor der er undervisning efter kl. 14.30 på mellemtrinnet.

Figur 7. Andel af skoler, der har klasser på mellemtrinnet, som slutter efter kl. 14.30 fordelt på skolestørrelse

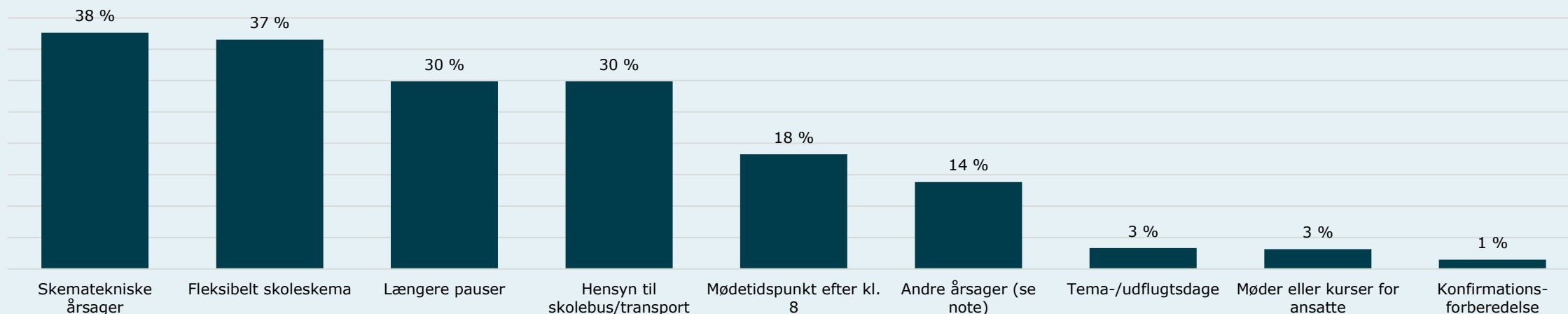
Note: Respondenterne svarer i spørgeskemaet på, hvor mange klasser deres skole har på hvert klassetrin. Dette er udgangspunktet for opgørelserne over skolestørrelse.

UNDERVISNING EFTER KL. 14.30 PÅ MELLEMTTRINNET SKYLDES TYPISK SKEMATEKNIK

De hyppigste årsager til, at undervisningen slutter efter kl. 14.30, er ifølge skolerne skematiske årsager (38 procent) og fleksibelt skoleskema (37 procent), jf. **figur 8**.

Fleksibelt skoleskema kan dække over, at eleverne har kortere skoledage på andre tidspunkter i løbet af året, hvilket også er en af de hyppigste årsager i resultaterne for indskolingen. Cirka hver tredje skole angiver enten, at skemaerne tager højde for skolebusser og transport (30 procent), eller at eleverne kompenseres ved længere pauser (30 procent).

Figur 8. Årsager til, at nogle klasser på mellemtrinnet har timer efter kl. 14.30

N = 542. **Note:** Spørgsmålet er stillet til de skoler, der har angivet, at en eller flere klasser på mellemtrinnet har undervisning efter kl. 14.30 i uge 35. Andre årsager inkluderer "ønske om variation i skoledagens længde", "svømning" og "valgfagsudbud".

4. Sene skoledage i udskolingen

40 PROCENT AF SKOLERNE HAR KLASSER MED TIMER EFTER KL. 15.00 I UDSKOLINGEN

Typisk slutter de skemalagte timer senest kl. 15.30

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Mellem 38-40 procent af skolerne angiver, at de har undervisning efter kl. 15.00 for mindst én af klasserne på hvert af de tre klassetrin i udskolingens i uge 35.

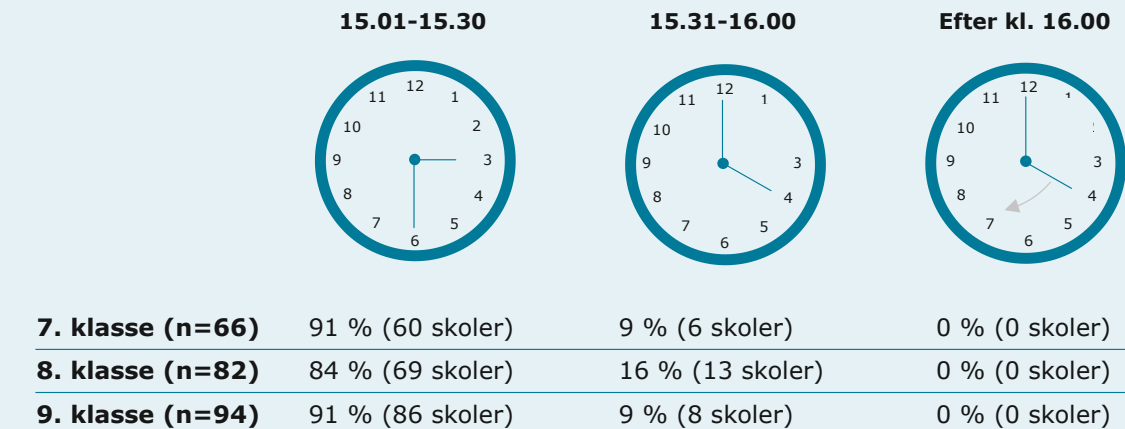
Tabel 3 viser hvor mange skoler, der har mindst én klasse, som har timer efter kl. 15 mindst én dag fordelt på de enkelte klassetrin. Det vil sige, at hvis en skole angiver, at én 7. klasse har timer efter kl. 15 mindst én dag i uge 35, er det ikke ensbetydende med, at det gælder for alle 7. klasser på den pågældende skole.

Tabel 3. Andel skoler med mindst én klasse med timer efter kl. 15.00 mindst én dag fordelt på klassetrin

Klassetrin	Skoler med klasse(r) med timer efter kl. 15.00	Antal skoler i alt
7. klasse	38 % (239 skoler)	625 skoler
8. klasse	40 % (248 skoler)	620 skoler
9. klasse	40 % (245 skoler)	617 skoler

Figur 9 viser, hvornår de seneste skemalagte timer slutter på et tilfældigt udsnit af de skoler, som har angivet, at de har timer efter kl. 15.00 i udskolingens. Blandt de udvalgte skoler, som indgår i figuren, angiver størstedelen (84-91 procent), at de seneste skemalagte timer slutter senest kl. 15.30. Der er ingen skemalagte timer efter kl. 16.00 i udskolingens for de udvalgte skoler.

Figur 9. Sluttidspunkt for seneste skemalagte timer på et udsnit af skoler med klasser i udskolingens med timer efter kl. 15.00

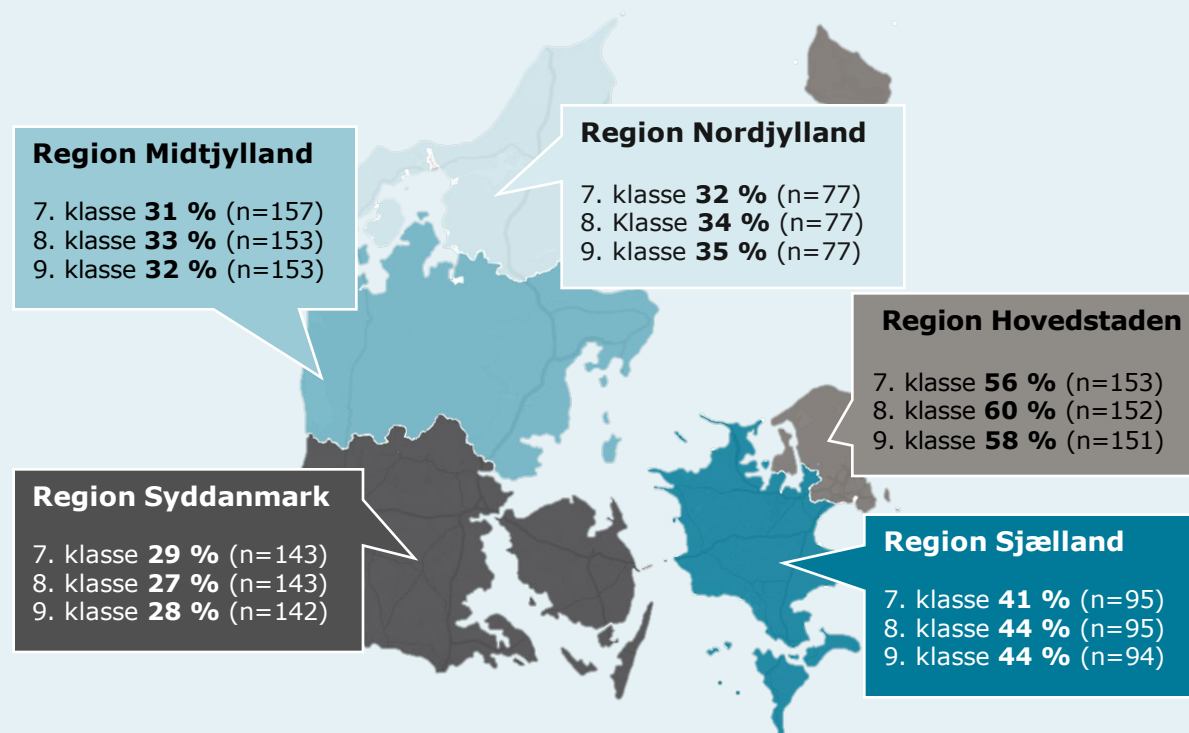
Note: I figur 9 indgår kun skoler, der har svaret, at de har mindst én klasse med timer efter kl. 15.00. Derudover svarer skolerne kun på uddybende spørgsmål om skoledagens længde på ét tilfældigt udvalgt klassetrin i henholdsvis indskolingens, på mellemtrinnet og i udskolingens. Derfor er n i figur 9 betydeligt mindre end antallet af skoler, som indgår i tabel 3.

REGION HOVEDSTADEN HAR DEN STØRSTE ANDEL AF SKOLER MED TIMER EFTER KL. 15 I UDSKOLINGEN

Kortlægningen viser, at der er væsentlige regionale forskelle, hvad angår sene skoledage i udskoling.

Figur 10 viser, at 56-60 procent af skolerne i Region Hovedstaden angiver, at de har klasser med undervisning efter kl. 15.00 i udskoling, mens det samme gælder for 41-44 procent af skolerne i Region Sjælland. For de øvrige regioner angiver cirka hver tredje skole, at de har undervisning efter kl. 15.00 på udskolingens klassetrin i uge 35.

Figur 10. Skoler med klasser i udskoling, der har timer efter kl. 15 fordelt på regioner

STØRRE SKOLER HAR OFTERE KLASSER MED TIMER EFTER KL. 15 I UDSKOLINGEN

Som det fremgår af **figur 11**, stiger andelen af skoler med timer efter kl. 15.00 i udskolingen gradvist med skolernes størrelse.

Særligt på skoler med 30 eller flere klasser har en større andel skoler udskolingsklasser med undervisning efter kl. 15.00. Blandt disse store skoler angiver cirka halvdelen, at de har klasser med undervisning efter kl. 15.00 i udskolingen. Det samme gælder for cirka hver tredje af de mindre skoler.

Figur 11. Andel af skoler, der har klasser i udskolingen, som slutter efter kl. 15 fordelt på skolestørrelse

Skoler med 1-9 klasser

7. klasse **28 %** (n=39)
8. klasse **29 %** (n=35)
9. klasse **31 %** (n=35)

Skoler med 10-19 klasser

7. klasse **34 %** (n=244)
8. klasse **35 %** (n=244)
9. klasse **36 %** (n=242)

Skoler med 20-29 klasser

7. Klasse **40 %** (n=258)
8. klasse **41 %** (n=257)
9. klasse **40 %** (n=256)

Skoler med over 30 klasser

7. klasse **50 %** (n=84)
8. klasse **55 %** (n=84)
9. klasse **52 %** (n=84)

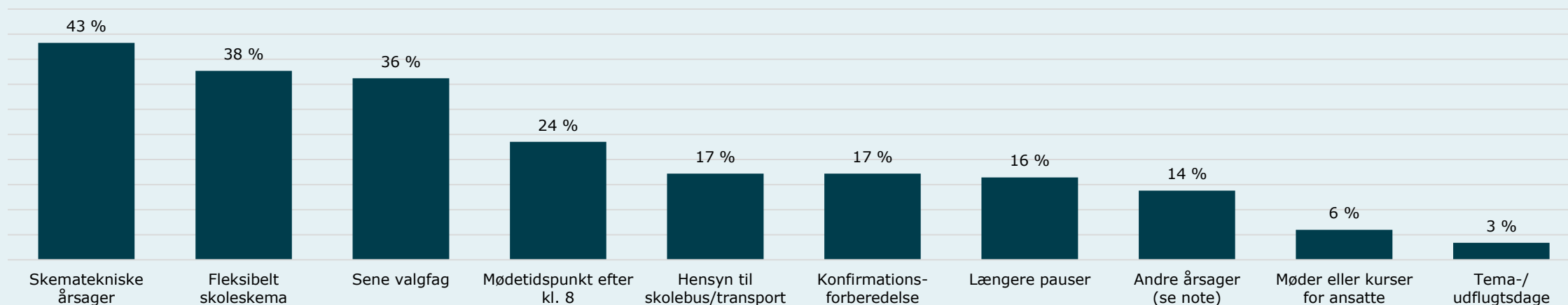
Note: Respondenterne svarer i spørgeskemaet på, hvor mange klasser deres skole har på hvert klassetrin. Dette er udgangspunktet for opgørelserne over skolestørrelse.

UNDERVISNING EFTER KL. 15 I UDSKOLINGEN SKYLDES TYPISK SKEMATEKNIK OG VALGFAG

De hyppigste årsager til, at undervisningen slutter efter kl. 15, er ifølge skolerne skematekniske årsager (43 procent), fleksibelt skoleskema (38 procent), og at valgfag er placeret sent på dagen (36 procent), jf. **figur 12**.

Af de knap så hyppige årsager gælder det, som for de øvrige klassetrin, at møder og kurser for ansatte samt temadage/udflugtsdage giver anledning til længere skoledage.

Figur 12. Årsager til, at nogle klasser i udskolingen har timer efter kl. 15.00

N = 268. **Note:** Spørgsmålet er stillet til de skoler, der har angivet, at en eller flere klasser i udskolingen har undervisning efter kl. 15 i uge 35. Andre årsager inkluderer "valgfagsudbud" og "variation i skoledagens længde".

5. UDVIKLINGEN I SENE SKOLEDAGE FRA 2019-2021

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

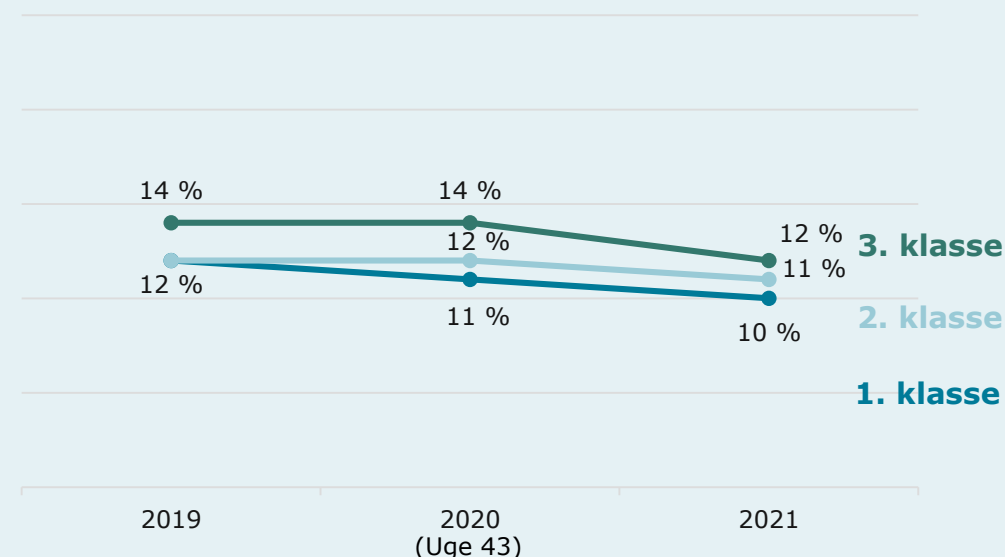
STABILITET I ANDELEN AF SKOLER MED KLASSER MED TIMER EFTER KL. 14 I INDSKOLINGEN

Udvikling i indskolingen fra 2019 – 2021

Sammenlignet med de to forudgående år, er andelen af skoler, der har klasser i indskolingen med timer efter kl. 14, stort set uændret.

Som det fremgår af **figur 13**, angiver cirka 10-12 procent af skolerne i 2021, at de har mindst én klasse på tværs af indskolingens klassetrin, som har undervisning efter kl. 14. I 2019 var det tilsvarende 12-14 procent, og i 2020 var det 11-14 procent.

Figur 13. Skoler der har klasser i indskolingen med timer efter kl. 14 mindst én dag i uge 35, 2019-2021 (procent)

N i 2021: 822 for 1. klasse, 821 for 2. klasse og 820 for 3. klasse.

N i 2020: 799 for 1. og 2. klasse og 798 for 3. klasse.

N i 2019: 662 for 1. klasse, 666 for 2. klasse og 669 for 3. klasse.

INDSKOLINGSKLASSER MED TIMER EFTER KL. 14 HAR FORTSAT TYPISK FRI SENEST KL. 14.30

Udvikling i indskolingen fra 2019 – 2021

Figur 14, 15 og 16 viser seneste sluttidspunkt for indskolingsklasser på et mindre udsnit af de skoler, der har klasser med timer efter kl. 14 i perioden 2019-2021. Opgørelserne er baseret på et tilfældigt udsnit blandt skolerne.

Blandt de skoler, som har indskolingsklasser med timer efter kl. 14, slutter skoledagen senest kl. 14.30 for hovedparten (93-96 procent) på tværs af klassetrinnene i indskolingen i 2021.

Der er særligt sket en ændring for 3. klasser i perioden, hvor en større andel af skolerne angiver seneste sluttidspunkt mellem 14.01-14.30 i 2021 (94 procent) sammenlignet med 2019 (78 procent) og 2020 (79 procent).

Figur 14. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 1. klasser har timer efter kl. 14.00, 2019-2021

1. klasser

	Kl. 14.01-14.30	Kl. 14.31-15.00	Efter kl. 15
2021 (n=28)	93 %	7 %	0 %
2020 (n=35)	94 %	6 %	0 %
2019 (n=27)	89 %	11 %	0 %

Figur 15. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 2. klasser har timer efter kl. 14.00, 2019-2021

2. klasser

	Kl. 14.01-14.30	Kl. 14.31-15.00	Efter kl. 15
2021 (n=29)	96 %	4 %	0 %
2020 (n=36)	97 %	0 %	3 %
2019 (n=22)	91 %	9 %	0 %

Figur 16. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 3. klasser har timer efter kl. 14.00, 2019-2021

3. klasser

	Kl. 14.01-14.30	Kl. 14.31-15.00	Efter kl. 15
2021 (n=34)	94 %	3 %	3 %
2020 (n=28)	79 %	21 %	0 %
2019 (n=40)	78 %	20 %	3 %

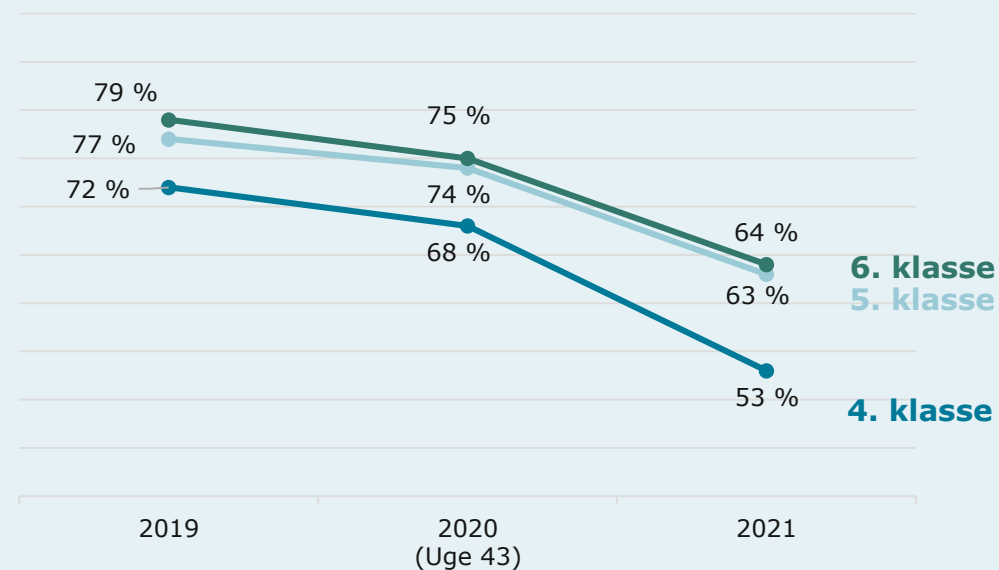
ANDEL SKOLER MED KLASSER MED TIMER EFTER KL. 14.30 PÅ MELLEMTTRINNET ER FALDENDE OVER TID

Udvikling på mellemtrinnet fra 2019 – 2021

Sammenligningen på tværs af tid viser, at der er sket et fald i andelen af skoler, der har klasser på mellemtrinnet med timer efter kl. 14.30.

Som det fremgår af **figur 17**, angiver cirka 53-64 procent af skolerne i 2021, at de har mindst én klasse per klassetrin, som har undervisning efter kl. 14.30 på mellemtrinnet. Det svarer til et fald på 11-15 procentpoint sammenlignet med 2020.

Figur 17. Skoler, der har klasser på mellemtrinnet med timer efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35, 2019-2021 (procent)

N i 2021: 819 for 4. klasse, 820 for 5. klasse og 821 for 6. klasse.
N i 2020: 799 for 4. klasse, 797 for 5. klasse og 795 for 6. klasse.
N i 2019: 666 for 4. klasse, 665 for 5. klasse og 660 for 6. klasse.

EN STØRRE ANDEL AF KLASSER PÅ MELLEMTRINNET MED TIMER EFTER KL. 14.30 HAR SENEST FRI KL. 14.45

Udvikling på mellemtrinnet fra 2019 – 2021

Figur 18, 19 og 20 viser sluttidspunktet for de seneste skemalagte timer på mellemtrinnet over tid. Opgørelserne er baseret på et tilfældigt udsnit blandt skoler, der har angivet, at de har timer efter kl. 14.30 på mellemtrinnet i uge 35.

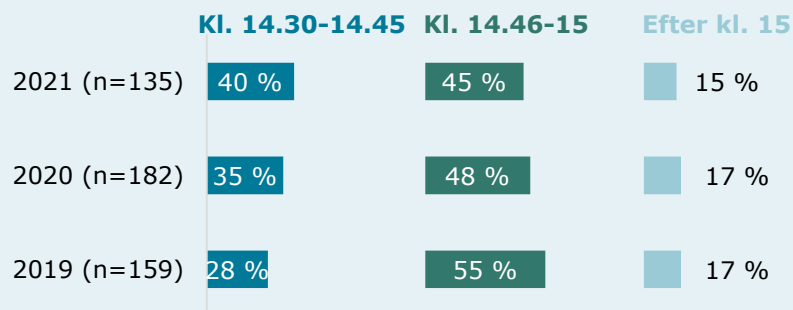
I 2021 er der en større andel af klasserne på mellemtrinnet, som har skemalagte timer, der slutter senest kl. 14.45 (32-40 procent) sammenlignet med de forudgående år (fx 25-28 procent i 2019).

Samtidig har en lavere andel af klasserne i 2021 skemalagte timer, der slutter kl. 15 eller senere.

Samlet set indikerer resultaterne, at de klasser som har timer efter kl. 14.30 på mellemtrinnet i uge 35, har lidt tidligere fri sammenlignet med de forudgående år.

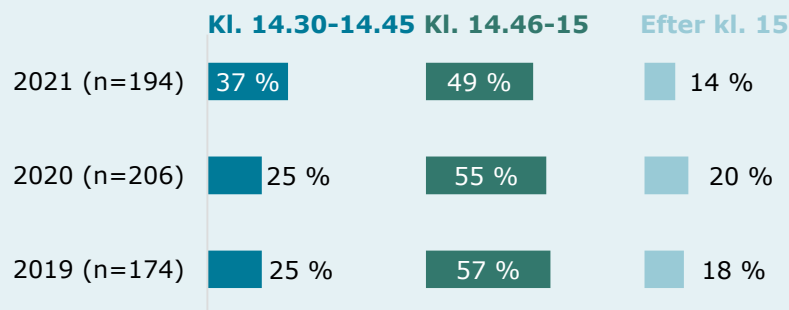
Figur 18. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 4. klasser har timer efter kl. 14.30, 2019-2021

4. klasser

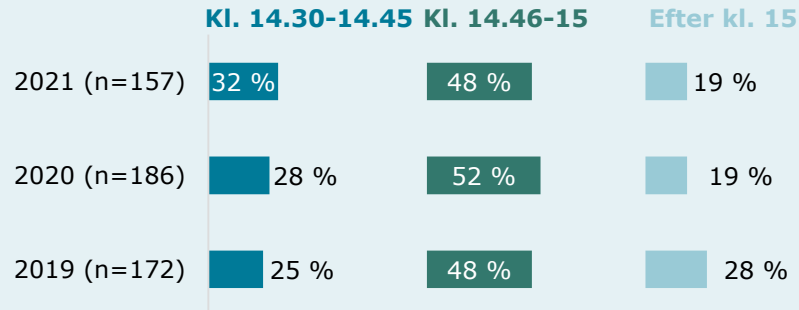
Figur 19. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 5. klasser har timer efter kl. 14.30, 2019-2021

5. klasser

Figur 20. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 6. klasser har timer efter kl. 14.30, 2019-2021

6. klasser

FÆRRE SKOLER HAR KLASSE I UDSKOLINGEN MED TIMER EFTER KL. 15

Udvikling i udskoling fra 2019 – 2021

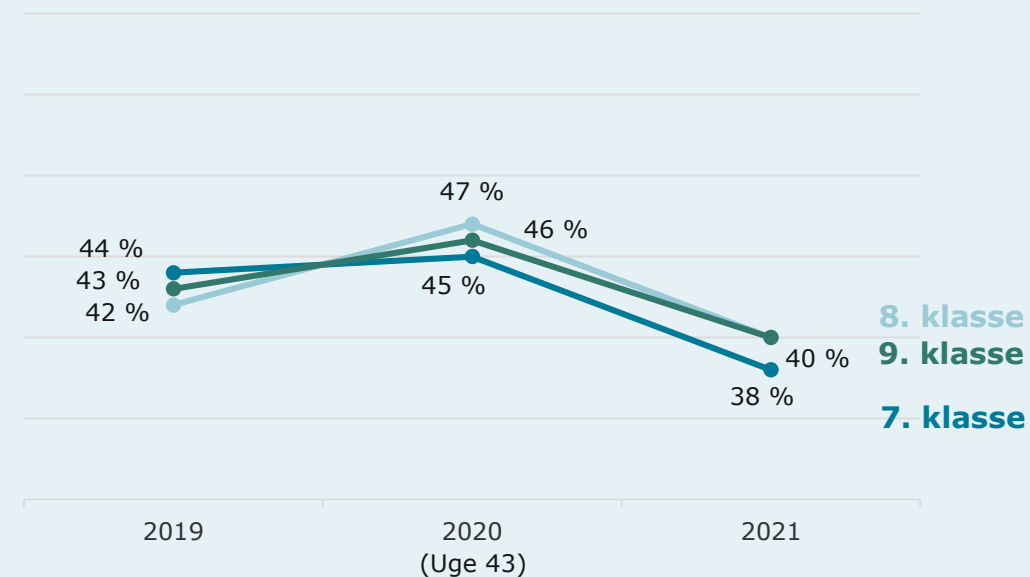
BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Sammenligningen på tværs af tid viser ikke en entydig tendens i andelen af skoler, der har klasser i udskoling med timer efter kl. 15 i perioden fra 2019-2021. Samlet set er der dog sket et fald i perioden.

Som det fremgår af **figur 21**, angiver cirka 38-40 procent af skolerne i 2021, at de har mindst én klasse per klassetrin, som har undervisning efter kl. 15 i udskoling. Der skete en lille stigning fra 2019 til 2020, hvorefter andelen af skoler med klasser med timer efter kl. 15 i udskoling er faldet.

I 2019 havde 42-44 procent skemalagte timer efter kl. 15 i udskoling, og det gjaldt for 45-47 procent i 2020.

Figur 21. Skoler, der har klasser i udskoling med timer efter kl. 15 mindst én dag i uge 35, 2019-2021 (procent)

N i 2021: 625 for 7. klasse, 620 for 8. klasse og 617 for 9. klasse.
N i 2020: 602 for 7. klasse, 594 for 8. klasse og 590 for 9. klasse.
N i 2019: 516 for 7. klasse, 511 for 8. klasse og 511 for 9. klasse.

EN LIDT STØRRE ANDEL AF KLASSER I UDSKOLINGEN MED TIMER EFTER KL. 15 HAR SENEST FRI KL. 15.30

Udvikling i udskolingen fra 2019 – 2021

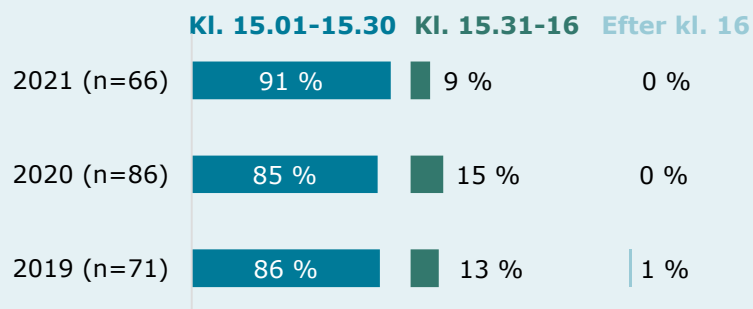
Figur 22, 23 og 24 viser sluttidspunktet for de seneste skemalagte timer i udskolingen over tid. Dette er med udgangspunkt i et tilfældigt udsnit af skoler, der har timer efter kl. 15.00 i uge 35.

7. og 9. klasserne, som har timer efter kl. 15.00, har i lidt lavere grad timer til efter kl. 15.30 i 2021 (9 procent) sammenlignet med tidligere år (fx 13-19 procent i 2019).

16 procent af 8. klasserne med timer efter kl. 15.00 har timer efter kl. 15.30 i 2021. Der er begrænset udvikling i sluttidspunktet blandt 8. klasserne med timer efter kl. 15.00 fra 2019 til 2021.

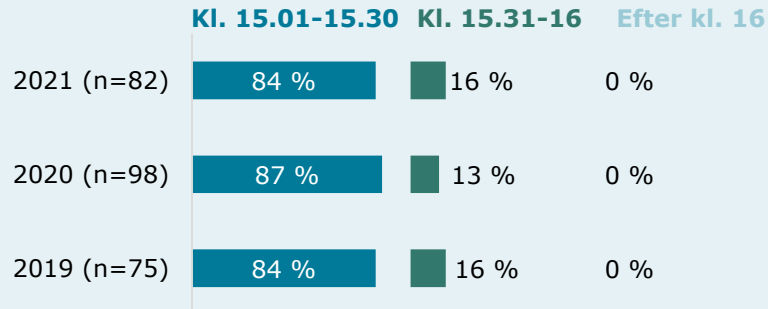
Figur 22. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 7. klasser har timer efter kl. 15, 2019-2021

7. klasser

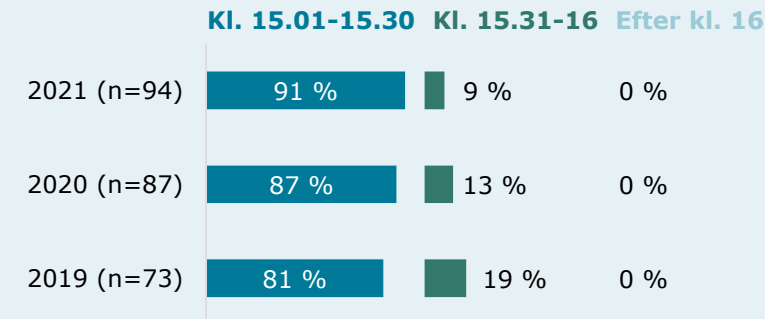
Figur 23. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 8. klasser har timer efter kl. 15, 2019-2021

8. klasser

Figur 24. Sluttidspunkt på et udsnit af skoler, hvor 9. klasser har timer efter kl. 15, 2019-2021

9. klasser

6. SKOLERNES ANVENDELSE AF MULIGHEDER FOR AT AFKORTE SKOLEDAGENS LÆNGDE

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

FORSKELLIGE MULIGHEDER FOR AT AFKORTE SKOLEDAGENS LÆNGDE

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Folkeskoler kan afkorte skoledagens længde ved at konvertere understøttende undervisning til andre aktiviteter, der indebærer et tilsvarende personaleforbrug for skolen i undervisningen. Det kan i skoleåret 2021/2022 gøres med afsæt i disse regler:

1. Udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/2022 (kan bruges på alle klassetrin)
2. § 16 b (kan bruges i indskoling eller i helt særlige tilfælde på mellemtrinnet eller i udskoling for specialklasser eller specialskoler)
3. § 16 d (kan bruges på mellemtrinnet og i udskoling)

De følgende tre afsnit (kapitel 6.a-6.c) handler om omfanget af og årsagerne til skolernes brug af ovenstående tre muligheder.

Kortlægningen viser, at alle ovennævnte muligheder blev brugt i skoleåret 2021/2022, selvom de udvidede frihedsgrader giver mulighed for at konvertere hele den understøttende undervisning. Kommunalbestyrelserne blev den 25. juni 2021 orienteret om eksisterende og udvidede frihedsgrader til håndtering af faglige udfordringer, herunder muligheden for at konvertere hele den understøttende undervisning. På dette tidspunkt må det formodes, at mange skoler allerede havde planlagt skoleskemaet for skoleåret 2021/2022, herunder fået godkendelse til at bruge § 16 b og § 16 d til at afkorte skoledagens længde.

Skolerne er indledningsvist blevet spurgt om, hvorvidt de har afkortet skoledagen ved at konvertere understøttende undervisning til andre aktiviteter, der indebærer et tilsvarende personaleforbrug for skolen i undervisningen.

I alt har **84 skoler svaret, at de ikke har afkortet skoledagens længde i skoleåret 2021/2022**. Det svarer til 10 procent af de deltagende skoler.

Blandt de skoler, der har afkortet skoledagen, indgår 34 skoler (4 procent af de deltagende skoler) fra Holbæk Kommune og Esbjerg Kommune, som har angivet, at de ikke har brugt nogen af de tre nævnte muligheder. Dette skyldes, at skolerne i disse to kommuner er fritaget fra hovedparten af den statslige og kommunale regulering på folkeskoleområdet i forbindelse med Lov om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet.

6.a ANVENDELSE AF UDVIDEDE FRIHEDSGRADER I SKOLEÅRET 2021/22

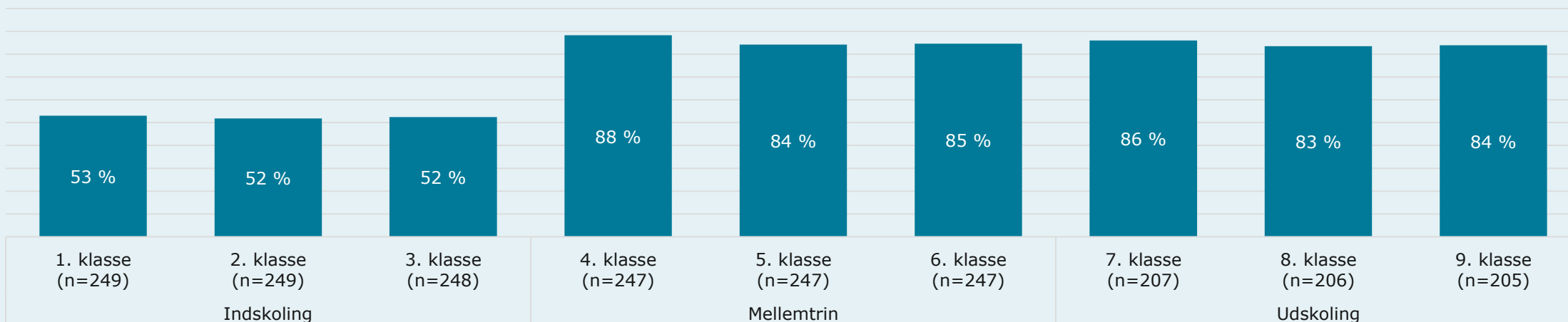
30 PROCENT AF SKOLERNE HAR ANVENDT DE UDVIDEDE FRIHEDSGRADER TIL AT AFKORTE SKOLEDAGENS LÆNGDE

I skoleåret 2021/2022 har det været muligt for skolerne at afkorte skoledagen med hjemmel i de udvidede frihedsgrader, der gør det muligt at konvertere hele den understøttende undervisning til andre aktiviteter, der indebærer et tilsvarende personaleforbrug for skolen i undervisningen. De udvidede frihedsgrader er indført i kølvandet på skolenedlukninger i forbindelse med Covid-19-pandemien.

30 procent af skolerne (254 skoler) har angivet, at de har afkortet skoledagens længde med hjemmel i de udvidede frihedsgrader i indeværende skoleår (ikke vist i figur).

Figur 25 viser, at blandt de skoler, som benytter de udvidede frihedsgrader til at afkorte skoledagens længde, benytter over 80 procent af skolerne denne hjemmel på tværs af alle klassetrin på mellemtrinnet og udskoling. Godt halvdelen af de skoler, som benytter de udvidede frihedsgrader, benytter hjemlen til at afkorte skoledagen for klasser i indskoling.

Figur 25. Klassetrin som de udvidede frihedsgrader er brugt på (blandt skoler som har angivet, at de har brugt de udvidede frihedsgrader) (2021)

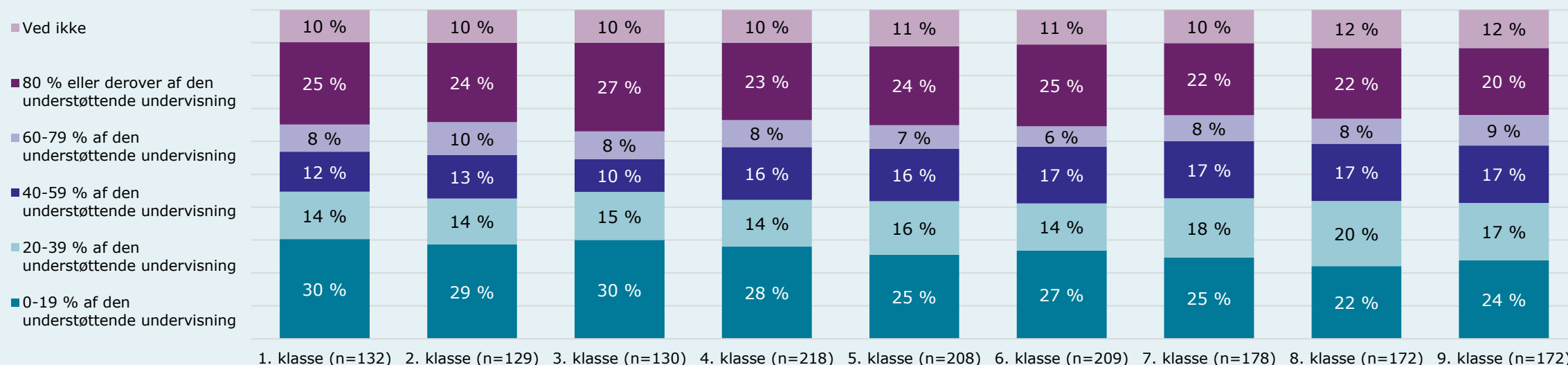

DET VARIERER, HVOR MEGET UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING, SKOLERNE AFKORTER MED UDVIDEDE FRIHEDSGRADER

Figur 26 viser, hvor stor en andel af den understøttende undervisning, skolerne afkorter ved hjælp af de udvidede frihedsgrader, fordelt på klassetrin. Det fremgår af figuren, at der er begrænset variation på tværs af klassetrin i forhold til, hvor meget den understøttende undervisning afkortes.

Figuren viser også, at cirka en fjerdedel af skolerne konverterer 0-19 procent af den understøttende undervisning, mens cirka samme andel af skolerne konverterer 80 procent eller mere af den understøttende undervisning ved hjælp af de udvidede frihedsgrader. Der er stor variation i, hvor stor en andel af understøttende undervisning, skolerne konverterer ved hjælp af de udvidede frihedsgrader.

Figur 26: Andel af den understøttende undervisning som afkortes vha. de udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/2022

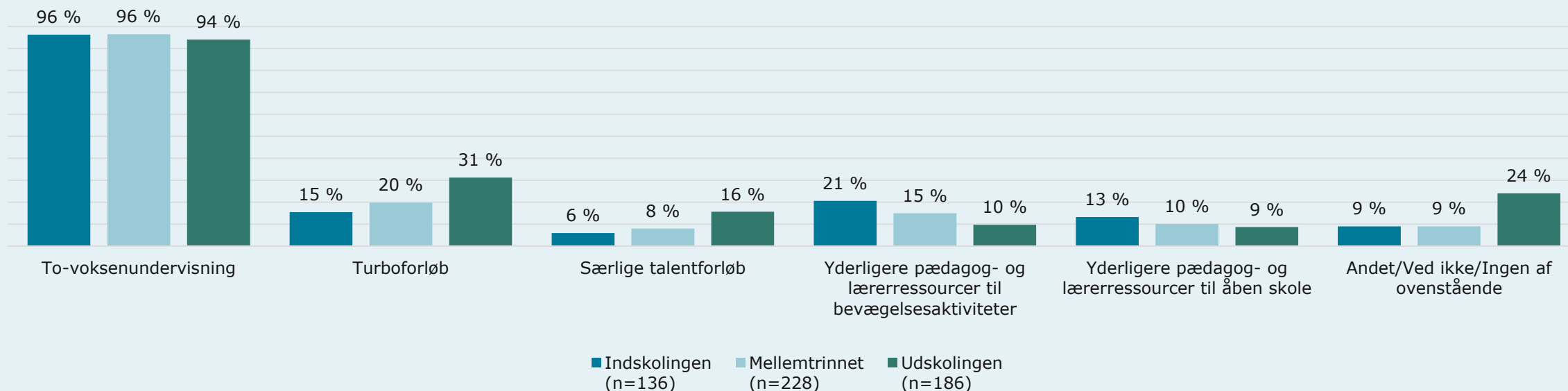

DE UDVIDEDE FRIHEDSGRADER BRUGES TYPISK TIL TO-VOKSENUNDERVISNING

Figur 27 viser, at størstedelen af skolerne benytter den konverterede tid fra udvidede frihedsgrader til to-voksenundervisning (94-96 procent) på tværs af indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen. Turboforløb og særlige talentforløb gennemføres i højere grad på mellemtrinnet end i indskolingen, og i særlig høj grad i udskolingen.

Derimod anvendes yderligere pædagog- og lærerressourcer til bevægelsesaktiviteter mest i indskolingen. Blandt de skoler, som svarer "andet" for indskolingen, nævnes blandt andet trivselsforløb, co-teaching og AKT-undervisning. Kun meget få skoler har svaret "andet" for mellemtrinnet og udskolingen.

Figur 27. Aktiviteter som gennemføres på skolen som følge af den tid, der er konverteret i forbindelse med anvendelsen af de udvidede frihedsgrader (2021)

6.b ANVENDELSE AF FOLKESKOLELOVENS § 16 b

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

FÆRRE SKOLER BRUGER § 16 b TIL AT AFKORTE SKOLEDAGEN

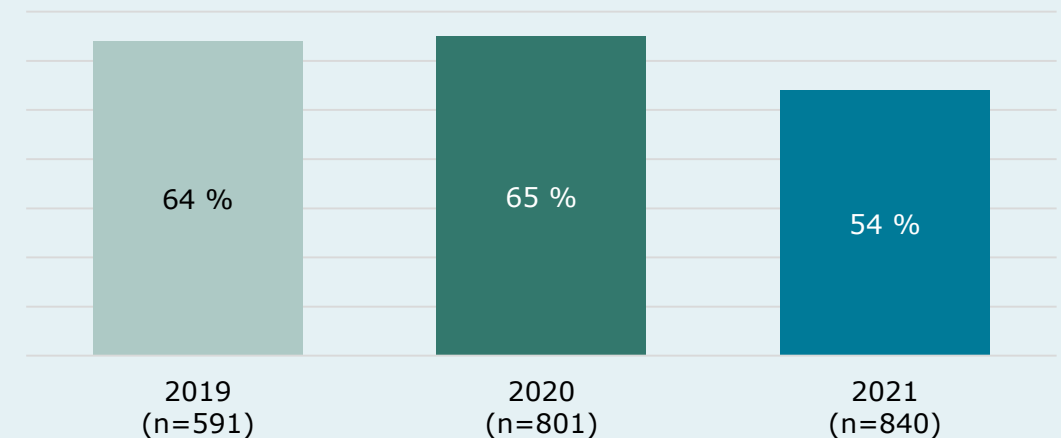
Folkeskolelovens § 16 b giver kommunerne mulighed for at afkorte skoledagen på 1.-3. klassetrin med henblik på at skabe yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering ved at konvertere den understøttende undervisning til eksempelvis flere voksne i undervisningen. § 16 b kan i helt særlige tilfælde anvendes på mellemtrinnet og i udskoling for specialklasser eller specialskoler for børn.

Der er ikke faste regler for, hvor meget den understøttende undervisning må reduceres ved hjælp af § 16 b, men den må ikke bortskaffes helt.

I **figur 28** fremgår det, at andelen af skoler, som bruger § 16 b til at afkorte skoledagens længde, er **faldet med 11 procentpoint** i 2021 sammenlignet med 2020.

I 2021 benytter 54 procent af skolerne § 16 b til at afkorte skoledagens længde på ét eller flere klassetrin. Faldet kan skyldes, at skolerne i stedet har anvendt de udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/22 til at afkorte skoledagens længde, jf. **figur 35**.

Figur 28. Andel skoler, der har benyttet folkeskolelovens § 16 b til at afkorte skoledagens længde på et eller flere klassetrin i indeværende skoleår (2019-2021)

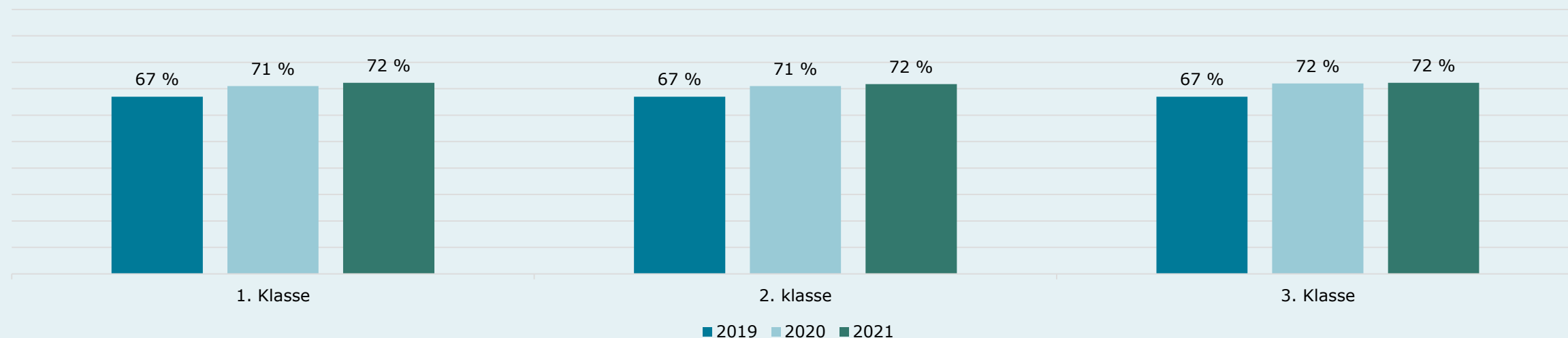
Note: Skolerne er ikke blevet bedt om at angive, om § 16 b er blevet anvendt i specialklasser.

SKOLER, SOM BRUGER § 16 b, AFKORTER SKOLEDAGEN FOR BÅDE 1., 2. OG 3. KLASSE

Blandt de skoler, som bruger § 16 b til at afkorte skoledagen, afkorter 72 procent af skolerne i 2021 skoledagens længde for mindst én klasse på henholdsvis 1., 2. eller 3. klassetrin, jf. **figur 29**.

Dette ligger på niveau med andelen i år 2020 (71-72 procent). Brugen af § 16 b er i alle år jævnt fordelt mellem 1., 2. og 3. klassetrin.

Figur 29. Andel skoler, der benytter § 16 b til at afkorte skoledagens længde for mindst én klasse i på 1.-3. klassetrin (2019-2021)

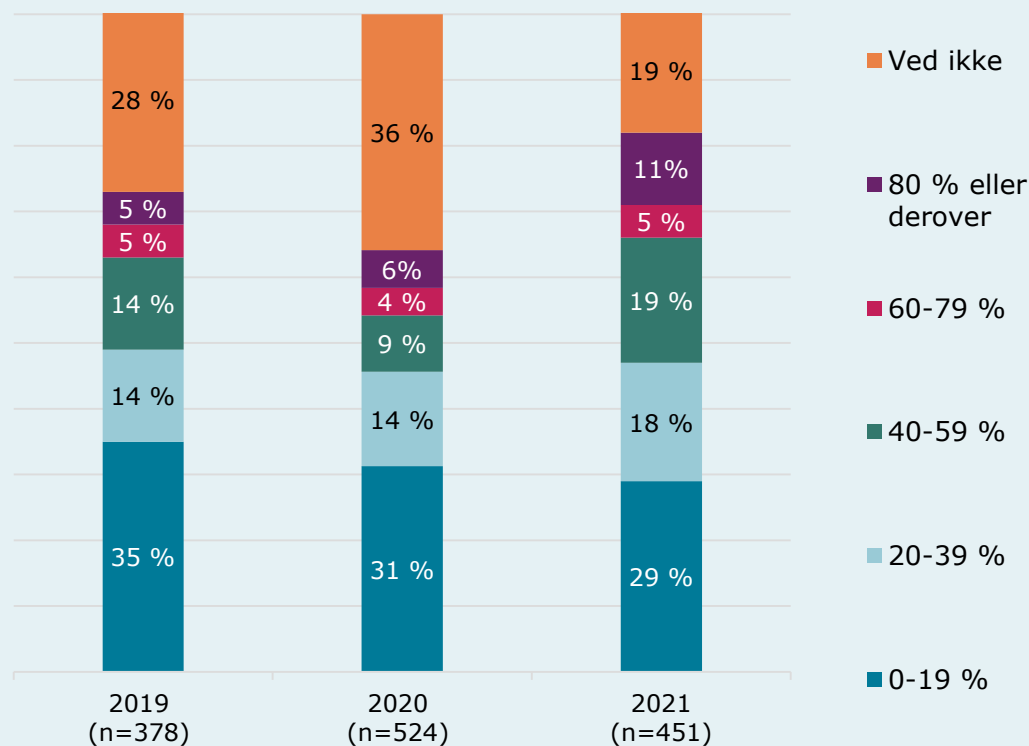

Note: § 16 b kan primært benyttes i indskolingen, hvorfor der kun er opdaterede tal for disse klassetrin. Skolerne har ikke angivet, om § 16 b bruges i specialklasser.

SKOLERNE AFKORTER EN STØRRE DEL AF DEN UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING I 2021

VHA. § 16 b

Figur 30. Den gennemsnitlige afkortning af den understøttende undervisning pr. uge, blandt de skoler, der anvender § 16 b i skoleåret (2019-2021)

Figur 30 viser, hvor stor en andel af den understøttende undervisning, der i gennemsnit bliver afkortet pr. uge blandt de skoler, der anvender § 16 b.

Som det fremgår af figuren, afkorter 29 procent af de skoler, som benytter § 16 b, i gennemsnit den understøttende undervisning med 0-19 procent pr. uge i 2021.

19 procent af skolerne afkorter i gennemsnit den understøttende undervisning med 40-59 procent pr. uge. Dette er en stigning på 10 procentpoint fra 2020.

Sammenlignet med de foregående år, er der samlet set en tendens til, at skolerne afkorter en større del af den understøttende undervisning ved brug af § 16 b.

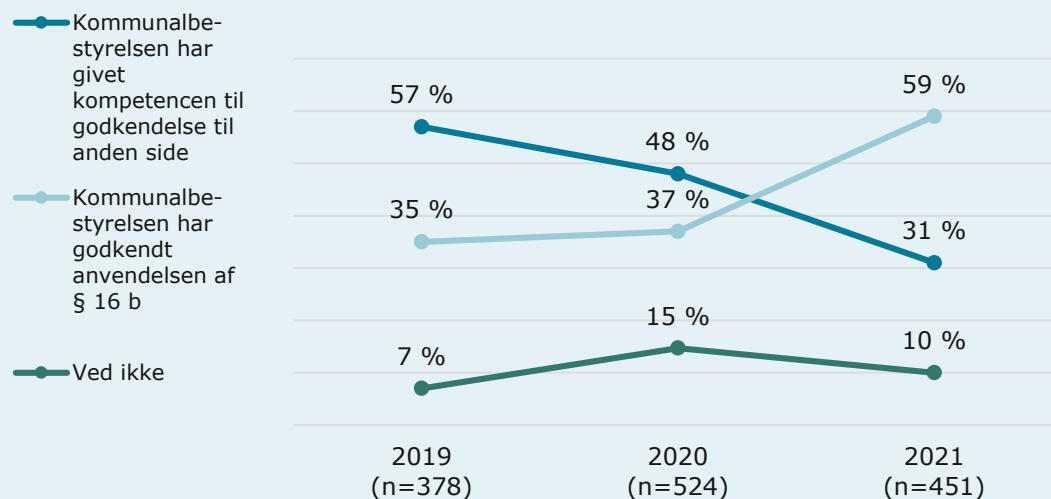
Andelen af skoler, der svarer, at de ikke ved, hvor meget de i gennemsnit har afkortet den understøttende undervisning, er fra 2019 til 2021 faldet med 17 procentpoint. Dog svarer 19 procent af skolerne fortsat "ved ikke".

KOMMUNALBESTYRELSEN BESLUTTER OFTERE SELV, OM SKOLERNE MÅ BRUGE § 16 b SAMMENLIGNET MED TIDLIGERE ÅR

Kommunalbestyrelsen kan enten godkende, at skolerne anvender § 16 b, eller give kompetencen til godkendelse til anden side.

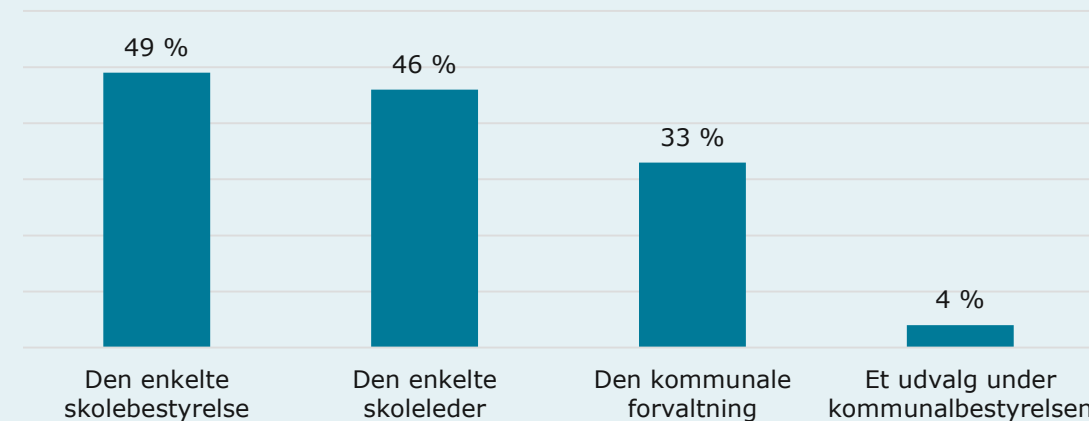
I 2021 angiver 59 procent af skolerne, at kommunalbestyrelsen har godkendt brugen af § 16 b, jf. **figur 31**. Dette er en stigning på 22 procentpoint sammenlignet med 2020. Tilsvarende angiver færre skoler, at kommunalbestyrelsen har givet kompetencen til godkendelse til anden side i dette skoleår (31 procent i 2021 sammenlignet med 48 procent i 2020).

Figur 31. Godkendelse af anvendelsen af § 16 b til at afkorte skoledagens længde

Figur 32 viser, at blandt de skoler, hvor kommunalbestyrelsen har givet kompetencen til at godkende anvendelsen af § 16 b til anden side, giver knap halvdelen af skolerne kompetencen til skolelederen og/eller skolebestyrelsen i 2021.

Figur 32. Hvem kommunalbestyrelsen har givet kompetencen til at godkende anvendelsen af § 16 b til (2021, mulighed for flere svar)

N = 267. Note: Figur 32 er baseret på respondenter, der har svaret 'Kommunalbestyrelsen har givet kompetencen til godkendelse til anden side' i figur 31.

SKOLERNE ANVENDER I HØJERE GRAD § 16 b TIL AT UNDERSTØTTE LÆRING OG TRIVSEL SAMMENLIGNET MED TIDLIGERE

Skolernes hyppigste årsag til at anvende § 16 b i 2021 er at understøtte elevernes faglige udvikling ved yderligere differentieret undervisning (78 procent af skolerne angiver dette).

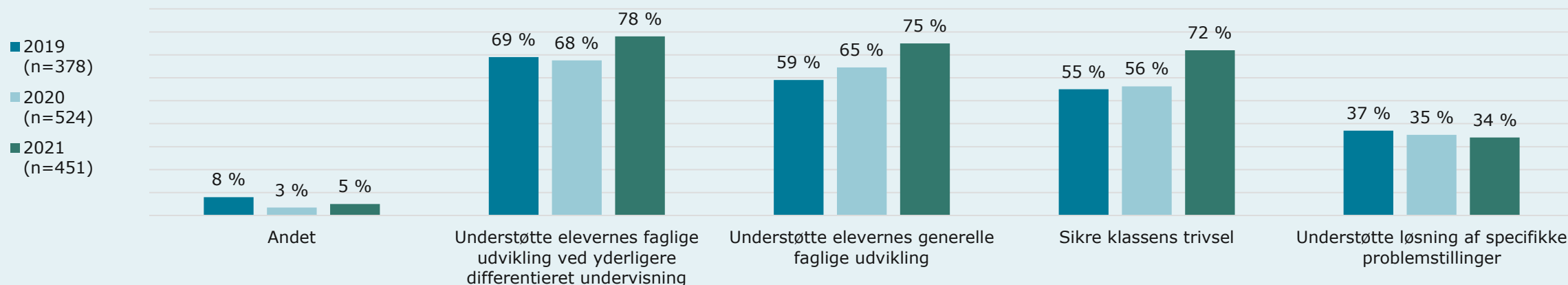
Sammenlignet med de foregående år, angiver 14-17 procentpoint flere skoler i 2021, at de anvender § 16 b for at sikre klassens trivsel.

En større andel skoler tilkendegiver også i år, at formålet er at understøtte elevernes generelle faglige udvikling. I 2021 gælder det for 75 procent af skolerne, og i 2020 var det 65 procent af skolerne.

34 procent af skolerne angiver i år, at brugen af paragraffen giver skolernes mulighed for at løse specifikke problemstillinger, som fx mobning, fordi de kan have flere voksne i klassen. Dette er på niveau med det foregående år.

Blandt de fem procent, der har svaret "andet", nævnes blandt andet understøttelse af nyere fag, flere to-lærertimer og mindre sammenlæsning.

Figur 33. Formålet med at anvende § 16 b til at afkorte skoledagens længde (2019-2021) (mulighed for flere svar)

SKOLERNE BRUGER FORTSAT BÅDE LÆRERE OG PÆDAGOGER TIL TO-VOKSENUNDERVISNING

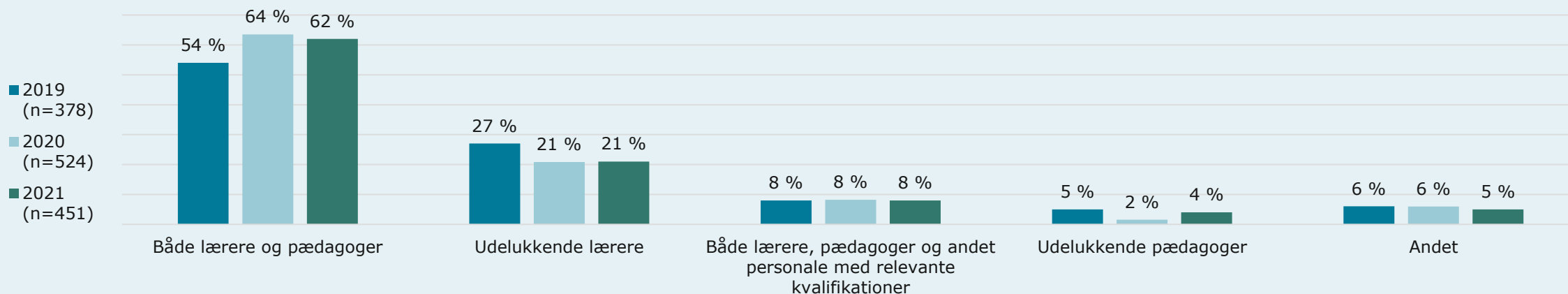
§ 16 b kan bruges til at skabe yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering ved at konvertere den understøttende undervisning til eksempelvis flere voksne i undervisningen.

Figur 34 viser hvilke personalegrupper, der hyppigst anvendes ved bemanning af flere voksne i klassen.

Størstedelen af de skoler, som benytter sig af § 16 b til at afkorte skoledagens længde, angiver, at de *både* anvender lærere og pædagoger ved bemanning med flere voksne i klassen. Det gælder 62 procent i 2021.

I 2021 angiver 21 procent af skolerne, at de udelukkende anvender lærere, mens fire procent angiver, at de udelukkende anvender pædagoger til bemanning af flere voksne i klassen.

Figur 34. Personalegrupper, der anvendes ved bemanning af flere voksne i klassen, når der er sket en afkortning af skoledagens længde på baggrund af § 16 b (2019-2021)

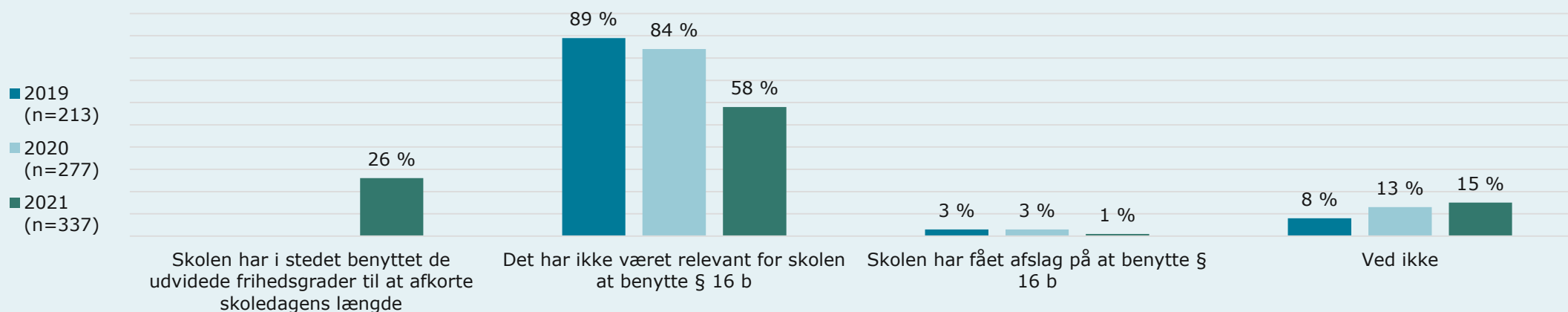
Note: Andet-kategorien dækker over følgende svarmuligheder: "Udelukkende andet personale med relevante kvalifikationer", "Både lærere og andet personale med relevante kvalifikationer", "Både pædagoger og andet personale med relevante kvalifikationer" og "Ved ikke"

HVER FJERDE SKOLE ANGIVER UDVIDEDE FRIHEDSGRADER SOM ÅRSAG TIL IKKE AT BENYTTE § 16 b

Blandt de skoler, der ikke har benyttet sig af folkeskolelovens § 16 b til at afkorte skoledagen, svarer størstedelen (58 procent) i 2021, at det ikke har været relevant for dem, jf. **figur 35**. Dette er et fald på 26 procentpoint sammenlignet med 2020.

Faldet kan skyldes, at skolerne i skoleåret 2021/2022 har haft mulighed for at afkorte skoledagen ved hjælp af de udvidede frihedsgrader. I alt angiver 26 procent af de skoler, der ikke har benyttet sig af folkeskolelovens § 16 b, at de i stedet har benyttet udvidede frihedsgrader.

Figur 35. Årsager til at § 16 b ikke er benyttet til at afkorte skoledagens længde (2019-2021)

6.c ANVENDELSE AF FOLKESKOLELOVENS § 16 d

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

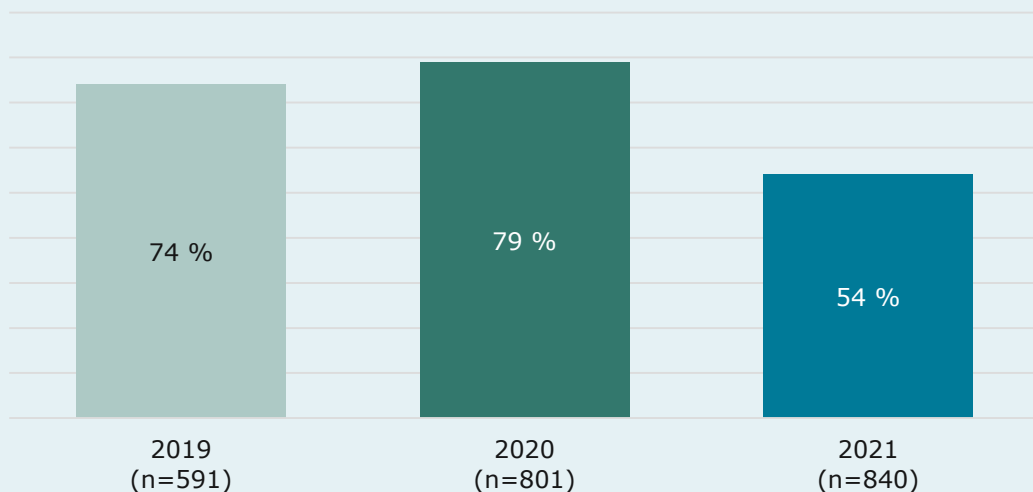

FÆRRE SKOLER ANVENDER § 16 d TIL AT AFKORTE SKOLEDAGENS LÆNGDE

Med skoleåret 2019/20 trådte folkeskolelovens § 16 d i kraft. Den giver mulighed for at forkorte skoledagens længde på 4.-9. klassetrin med henblik på tilrettelæggelse af andre aktiviteter, der udløser et tilsvarende personaleforbrug i undervisningen eller til at give plads til konfirmationsforberedelser. Undervisningen kan forkortes med op til to ugentlige undervisningstimer.

Figur 36. Andel skoler, der har benyttet folkeskolelovens § 16 d til at afkorte skoledagens længde på et eller flere klassetrin (2019-2021)

Figur 36 viser, at 54 procent af skolerne har benyttet muligheden i folkeskolelovens § 16 d til at afkorte skoledagens længde på mindst et klassetrin i 2021. Dette er en mindre andel af skolerne end i 2020, hvor 79 procent af skolerne benyttede § 16 d. Dette fald kan skyldes, at skolerne i stedet har anvendt de udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/22 til at afkorte skoledagens længde, jf. kapitel 6.a.

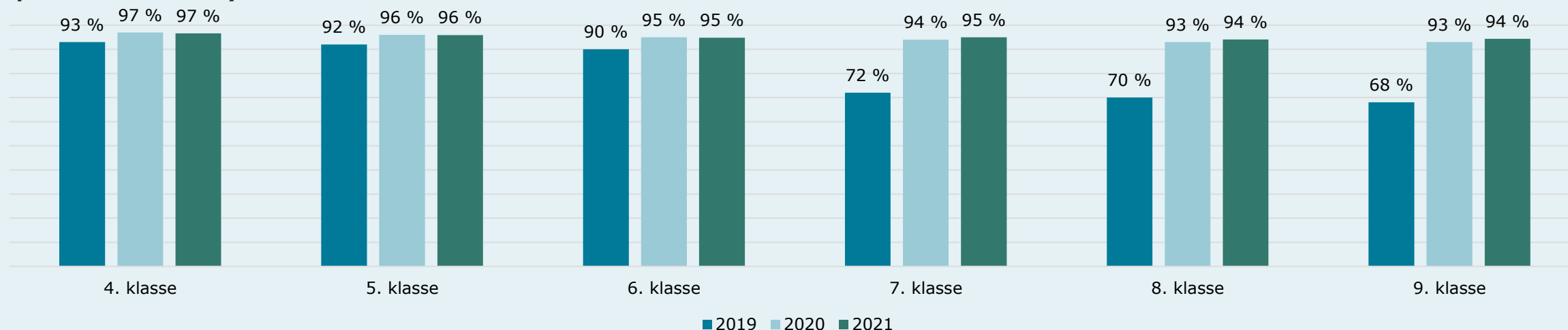
SKOLER, SOM BRUGER § 16 d, AFKORTER FORTSAT SKOLEDAGEN FOR ALLE KLASSETRIN PÅ MELLEMLTRINNET OG I UDSKOLINGEN

Figur 37 viser på hvilke klassetrin, skolerne har benyttet § 16 d til at afkorte skoledagens længde.

Blandt de skoler, der har valgt at benytte § 16 d, har 94-96 procent mindst én klasse på 4.-9. klassetrin, som har fået afkortet skoledagen i 2021. Dette er samme andel som i 2020.

Som det fremgår af figuren, gør skoler, som benytter § 16 d til at afkorte skoledagens længde, det ofte på tværs af alle klassetrin på mellemtrinnet og udskolingen.

Figur 37. Klassetrin som skoler benytter § 16 d til at afkorte skoledagens længde (angivet for mindst én klasse på hvert klassetrin)

Note: N (2021): 440 for 4. klasse, 441 for 5. klasse, 441 for 6. klasse, 357 for 7. klasse, 356 for 8. klasse, 354 for 9. klasse
N (2020): 434-638 for mellemtrin, 480-487 for udskoling
N (2019): 434 for mellemtrin, 433 for udskoling

SKOLERNE AFKORTER EN LIGE STOR ANDEL AF DEN UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING PÅ TVÆRS AF KLASSETRIN MED § 16 d

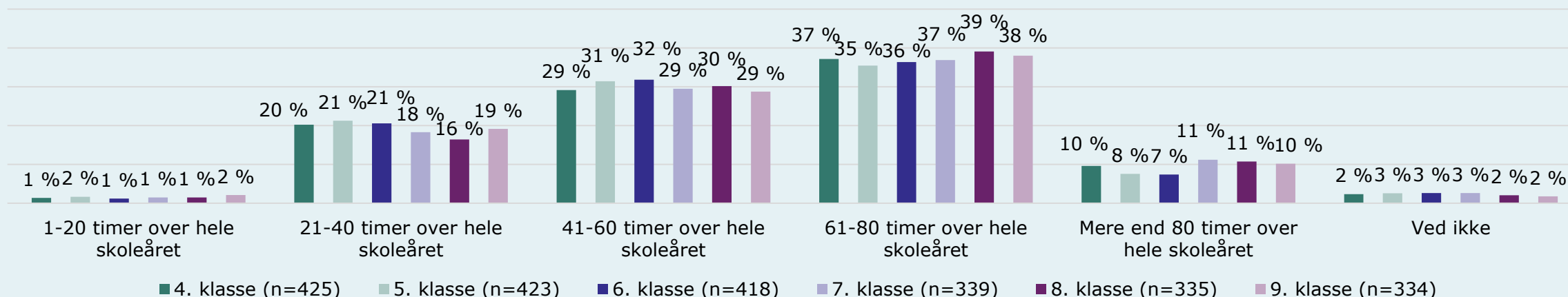
BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

§ 16 d giver mulighed for at forkorte skoledagens længde med op til to ugentlige undervisningstimer på 4.-9. klassetrin, svarende til 80 timer over hele skoleåret, hvis skoleåret udgør 40 uger.

Cirka 10 procent af skolerne har afkortet mere end 80 timer over hele skoleåret ved hjælp af § 16 d. Det kan skyldes, at nogle skoler har et skoleår på mere end 40 uger.

Figur 38 viser, at 35-39 procent af skolerne har afkortet mellem 61 og 80 timer over hele skoleåret ved hjælp af § 16 d, svarende til lidt under 2 timer pr. uge.

Figur 38: Gennemsnitligt antal af timer som skoledagens afkortes med ved hjælp af § 16 d i skoleåret 2021/2022

Eksempel: Hvis skolen i gennemsnit har afkortet den understøttende undervisning med 1 time pr. uge, svarer det til cirka 40 timer over hele skoleåret, hvis skoleåret udgør 40 uger.

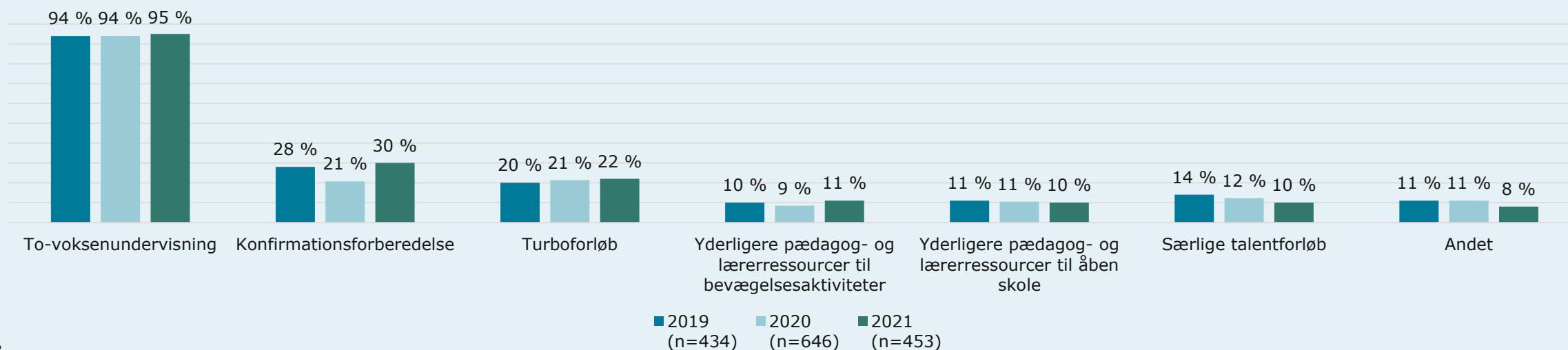
SKOLERNE KONVERTERER FORTSAT TIMERNE TIL TO-VOKSENUNDERVISNING

Igen i 2021 benytter størstedelen af skolerne den konverterede tid fra § 16 d til to-voksenundervisning, jf. **figur 39**. Det gælder for 95 procent af skolerne i 2021. 30 procent af skolerne konverterer en del af tiden til konfirmationsforberedelse i 2021, hvilket er en stigning på ni procentpoint siden 2020.

I 2021 konverterer 22 procent af skolerne tiden til turboforløb, hvilket er på niveau med tidligere år.

Blandt de otte procent, der svarer "andet", nævnes blandt andet co-teaching, elevsamtaler, fagdage og samlæsning.

Figur 39. Aktiviteter som gennemføres på skolen, som følge af den tid der er konverteret i forbindelse med anvendelse af § 16 d (mulighed for flere svar)

7. SKOLEBESTYRELSENS INVOLVERING I SKOLERNES SKEMAER

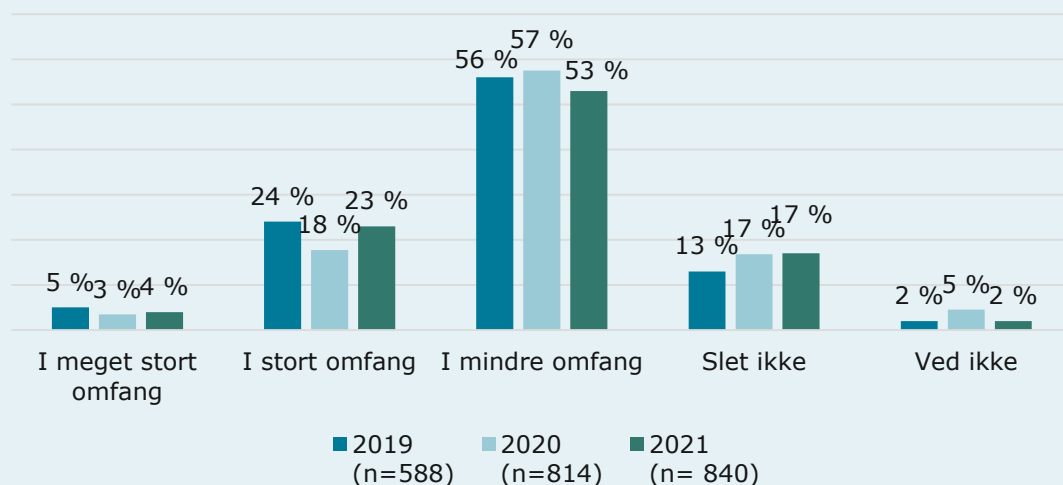
BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

80 PROCENT AF SKOLEBESTYRELSERNE HAR VÆRET INVOLVERET I SKOLESKEMAER I 2021

Siden 2017 har skolelederen skullet forelægge det kommende års skemaer for skolebestyrelsen med henblik på, at skolebestyrelsen kan afgive en udtalelse herom (jf. folkeskolelovens § 45, stk. 4).

Figur 40. Inddragelse af skolebestyrelsen i udformningen af skoleskemaerne i dette skoleår

Figur 40 viser, at 80 procent af skolerne angiver, at skolebestyrelsen har været inddraget i udformningen af skoleskemaerne for skoleåret 2021/22 i enten meget stort omfang, stort omfang eller i mindre omfang. Det er samme niveau som i 2020 (79 procent).

23 procent af skolerne vurderer i 2021, at skolebestyrelsen i stort omfang har været inddraget i skoleskemaernes udformning, hvilket er fem procentpoint flere end i 2020. Derimod angiver 17 procent, at skolebestyrelsen slet ikke har været inddraget.

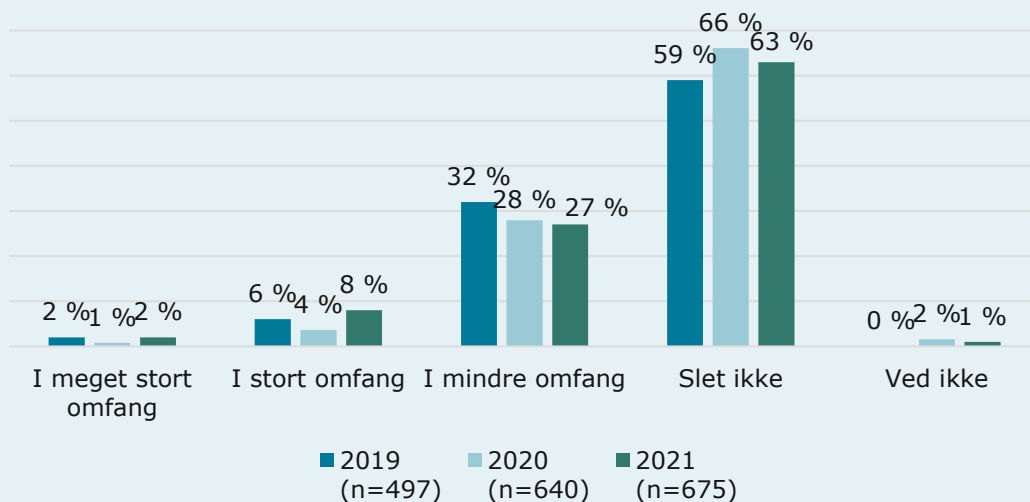
Det må derfor formodes, at knap hvert femte skole ikke får inddraget skolebestyrelsen i skemalægningen af undervisningen, hvilket skolelederen er forpligtet til at gøre.

SKOLEBESTYRELSENS INDDRAGELSE GIVER I VARIERENDE OMFANG ANLEDNING TIL ÆNDRINGER I SKEMAER

Blandt de 80 procent af skolerne, hvor skolebestyrelsen indgår i udformningen af skoleskemaerne, angiver 37 procent i 2021, at inddragelsen af skolebestyrelsen i varierende omfang har givet anledning til ændringer i skemaerne, jf. **figur 41**.

Sammenlignet med 2020 svarer fem procentpoint flere af skolerne i 2021, at inddragelsen af skolebestyrelsen "i meget stort omfang" og "stort omfang" har givet anledning til ændring af skemaerne.

Figur 41. Omfanget af ændringer i skemaerne, som følge af skolebestyrelsens inddragelse

8. PRIORITERING AF MIDLER TIL KVALITETSLØFT AF UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING

KVALITETSLØFT AF UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING PRIORITERES FORTSAT TIL VARIATION I UNDERVISNINGSMETODER

Den politiske aftale fra januar 2019 om "Folkets skole: Faglighed, dannelse og frihed justeringer af folkeskolen til en mere åben og fleksibel folkeskole" tilførte nye midler til et kvalitetsløft af den understøttende undervisning.

Figur 42 viser, at skolerne i 2021 oftest prioriterede midlerne til større variation i undervisningsmetoder, styrkelse af lektiehjælp og faglig fordybelse samt bedre sammenhæng mellem fag og obligatoriske emner. Disse områder blev også prioriteret højest i 2020, men 7 procentpoint flere har prioriteret større variation i undervisningsmetoder i 2021 end i 2020.

Skolerne, som har svaret "andet", angiver blandt andet, at midlerne er prioriteret til co-teaching, holddannelse, støtte til elever med særlige behov, trivselsindsats og læseløft.

Fire procent af skolerne svarer i 2021, at de ikke har fået tilført midler til kvalitetsløft. Til sammenligning svarede 10 procent af skolerne det samme i 2020.

Figur 42. Prioriterede områder i forhold til de tilførte midler til kvalitetsløft af den understøttende undervisning (muligt at vælge flere svar)

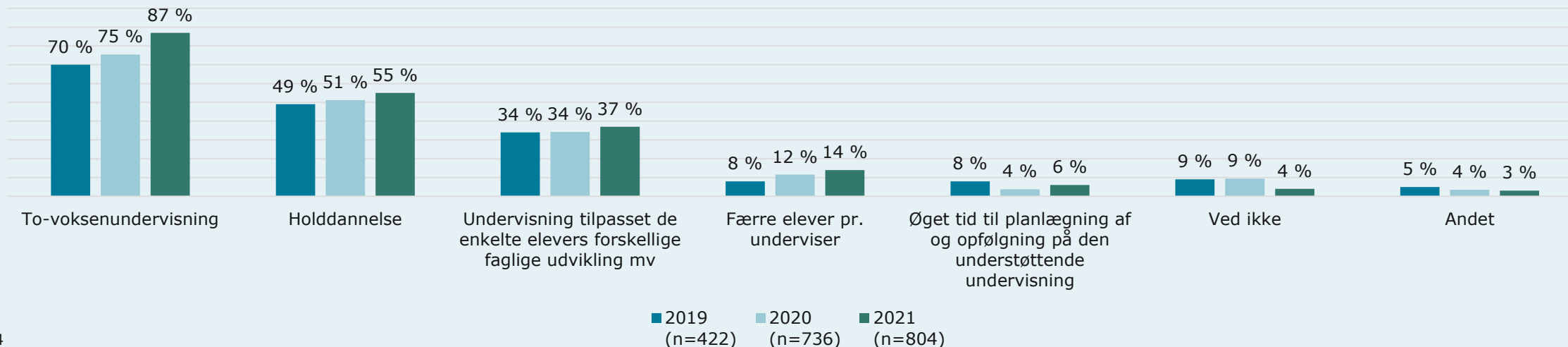
KVALITETSLØFT AF UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING UDMØNTES FORTSAT MEST TIL TO-VOKSENUNDERVISNING

Figur 43 viser, at blandt de skoler, der har fået tilført midler til kvalitetsløft af den understøttende undervisning, angiver størstedelen (87 procent) i 2021, at midlerne er brugt til to-voksenundervisning. Dette er 12 procentpoint flere end i 2020.

55 procent af skolerne har brugt midlerne til holddannelse, og 37 procent til undervisning tilpasset de enkelte elevers faglige udvikling.

Skolerne, som har svaret "andet", angiver blandt andet, at skolen har udmøntet midlerne til individuelle elevudviklingssamtaler, større udbud af valgfag, længere bevægelsesbånd og trivselsfremmende aktiviteter.

Figur 43. Skolernes udmøntning af midlerne til kvalitetsløft af den understøttende undervisning (muligt at vælge flere svar)

9. METODE OG REPRÆSENTATIVITET

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Dataindsamling

Populationen omfatter **alle danske folkeskoler med undervisning på 1.–9. klassetrin**, svarende til 1.167 skoler og skoleafdelinger. I 2021 og 2020 er data indsamlet fra hver enkelt skoleafdeling, mens data blev indsamlet på hovedskoleniveau i de forudgående undersøgelsesår. En skoleafdeling er en institution underlagt en juridisk enhed (en hovedskole) med mindst én anden afdeling. Ved tidligere undersøgelser kan der være en risiko for, at forskellig praksis mellem afdelinger ikke er afspejlet i besvarelsen fra hovedskolen. Da der er tale om få besvarelser i den samlede mængde, vurderes det ikke at påvirke sammenligneligheden på tværs af undersøgelsesårene.

Oplysningerne om, hvornår skoledagen slutter for de enkelte klasser, er indsamlet i **perioden den 30. august-22. september 2021** med udgangspunkt i klasseskemaer for uge 35. Data er indsamlet via et webbaseret spørgeskema, som alle skoler blev inviteret til at deltage i, via en e-mail til skolens hovedpostkasse. Spørgeskemaerne er besvaret af en repræsentant fra skolens ledelse, en administrativ medarbejder eller andre, der har overblik over skolens undervisningstid.

Dataindsamlingen er i 2021 gennemført af Styrelsen for It og Læring. Rapporten er udarbejdet i samarbejde mellem Styrelsen for It og Læring og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Datagrundlag

Datagrundlaget består af **besvarelser fra 840 skoler**, som har besvaret det fulde spørgeskema, svarende til **72 procent af populationen**.

For at reducere skolernes besvarelsestid, blev der i spørgeskemaet alene stillet uddybende spørgsmål til sene skoledage på i alt tre klassetrin på skolen (én i hhv. indskoling, mellemtrinnet og udskoling).

BESKRIVELSE AF SKOLERNE OG DERES REPRÆSENTATIVITET

Der indgår 840 skoler fra alle landets kommuner i årets undersøgelse. **Tabel 4** viser skolernes fordeling på de fem regioner. Som det fremgår, svarer fordelingen i meget høj grad til skolernes faktiske fordeling i landet.

Tabel 4. Folkeskoler opdelt på region

Region	Stikprøve – Antal skoler	Stikprøve – Procent	Population – Antal skoler	Population – Procent	Difference – procentpoint
Hovedstaden	164	20%	246	21%	-1%
Midtjylland	225	27%	304	26%	1%
Nordjylland	114	14%	147	13%	1%
Sjælland	130	15%	190	16%	-1%
Syddanmark	207	25%	277	24%	1%
Total	840	100%	1167	100%	

Note: Populationen af skoler er baseret på Styrelsen for It og Lærings Institutionsregister fra august 2021.

Tabel 5 viser størrelsen på de deltagende skoler, opgjort på antal klasser på hele skolen. Der er en svag tendens til, at relativt mindre skoler er lidt overrepræsenteret.

Den anvendte fremgangsmåde og den høje svarprocent giver alt i alt grundlag til at formode, at undersøgelsens resultater er repræsentative for alle landets folkeskoler med undervisning på 1.-9. klassetrin.

Tabel 5. Folkeskoler opdelt på skolestørrelse

Antal klasser, 1.- 9. klassetrin	Stikprøve – Antal skoler	Stikprøve – Procent	Population – Antal skoler	Population – Procent	Difference – procentpoint
1-9 klasser	208	25%	264	23%	2%
10-19 klasser	286	34%	285	24%	9%
20-29 klasser	262	31%	409	35%	-4%
30 klasser eller flere	84	10%	213	18%	-8%
Total	840	100%	1171	100%	

Note: Populationen af skoler er baseret på Danmarks Statistiks Elevregister 2020, og opgørelsen over klassetal er behæftet med en vis usikkerhed.

SJÆLDNE SKEMASKIFT UNDERSTØTTER DATAVALIDITET

På grund af skolernes håndtering af Covid-19 blev kortlægningen i 2020 gennemført i uge 43, mens den de øvrige år er gennemført i uge 35. Grundet den tidsmæssige forskel og skolernes fortsatte håndtering af Covid-19, skal det bemærkes, at sammenligninger over tid er behæftet med usikkerheder. Det gælder særligt de steder, hvor spørgsmålene handler om skolens skemalægning i den pågældende uge.

Som det fremgår af tabel 6, har de fleste skoler dog det samme skema hele året, og kun en mindre andel får nye skemaer oftere end hvert halve år. Dette indikerer, at undersøgelsens resultater formentlig ikke vil ændre sig afgørende, alt efter hvornår på skoleåret undersøgelsen gennemføres.

At over halvdelen af skolerne har samme skema hele året, og yderligere lidt over hver femte kun skifter skema en gang om året, vidner om, at skoleskemaerne generelt ikke varierer meget i løbet af året. Det er dermed kun for de 17 procent af skolerne, som skifter skoleskema mere end en gang om året, at det kan have betydning for billedet af skoledagen på den enkelte skole og det enkelte klassetrin på skolen, hvornår på året kortlægningen af sene skoledage gennemføres.

På et aggregeret niveau har sådanne udsving dog tendens til at udligne sig, og det kan derfor med rimelighed forventes, at hvis nogle skoler skifter skema, så eleverne får en lidt kortere uge, vil andre skoler skifte skema, så eleverne på disse skoler får en lidt længere uge.

Tabel 6. Hyppighed af skemaskift

Hyppighed for nye skemaer	Procent 2021 (n= 840)	Procent 2020 (n= 814)	Procent 2019 (n=588)
Klasserne har det samme skema hele skoleåret	64%	62%	62%
Klasserne får nyt skema hvert halve år	20%	22%	22%
Klasserne får nyt skema tre-fire gange om året	7%	6%	7%
Klasserne får nyt skema hver måned	0%	1%	0%
Klasserne får nyt skema hver uge / de følger ét skema i lige uger og et andet skema i ulige uger	2%	1%	2%
Andet	8%	7%	8%
Total	100%	100%	100%